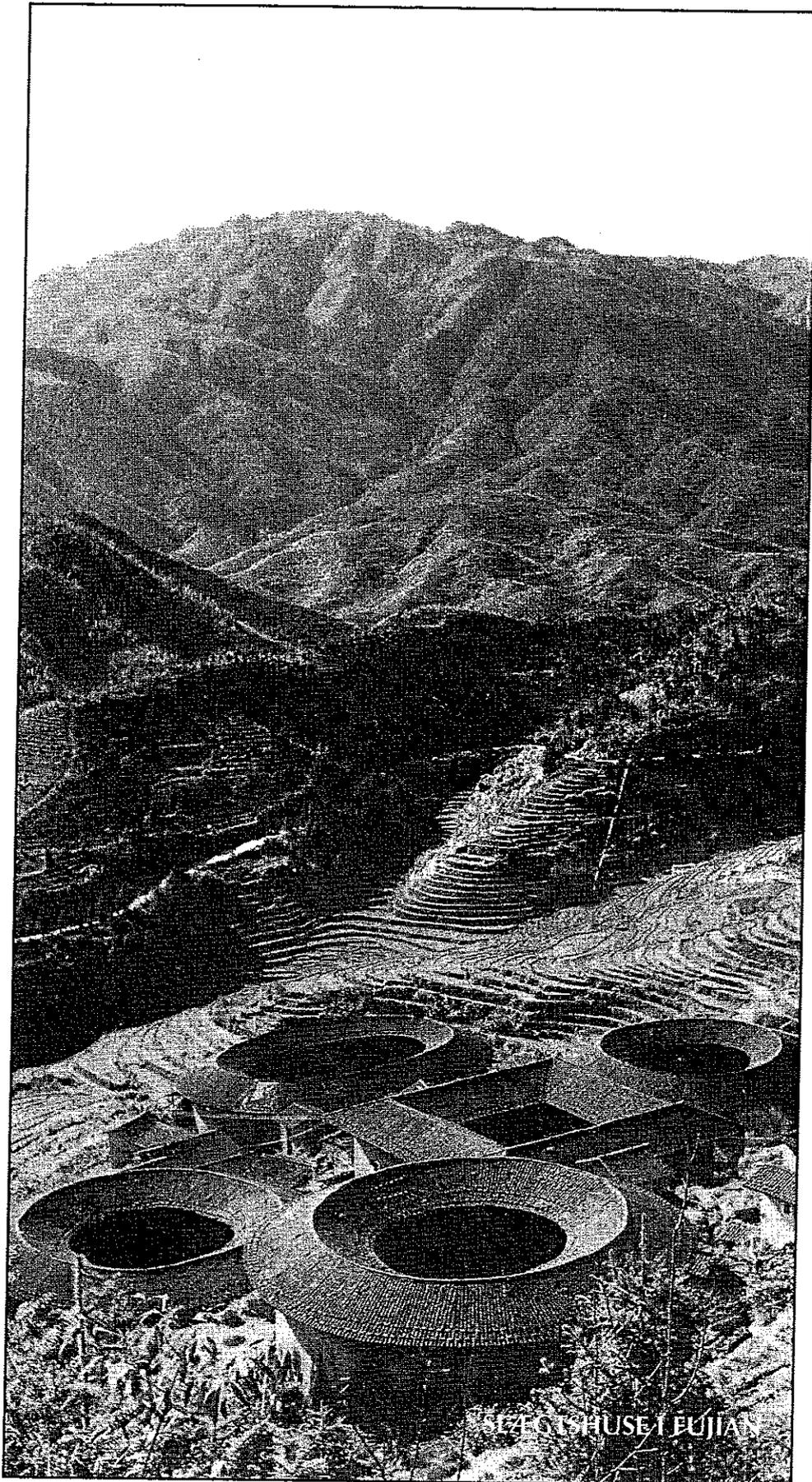
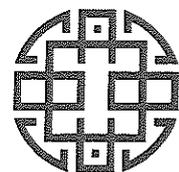

NR.10 SOMMER 2001

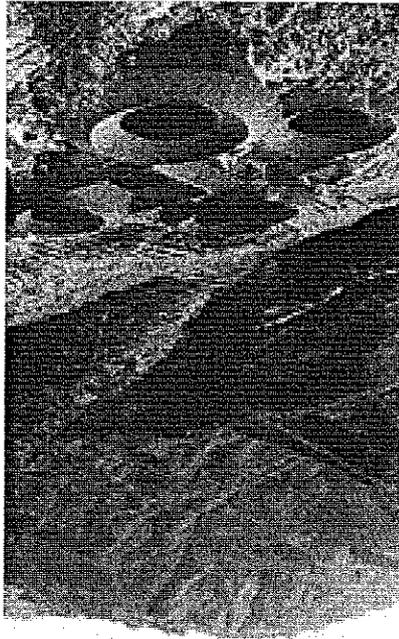
K
I
N
A
B
L
A
D
E
T

3	Falun Gong Analyse af bevægelsens politiske formål
6	Mere kontakt med Tibet Dansk bistandshjælp og akademisk samarbejde overvejes
8	Skolegang i Tibet Referat af foredrag i Dansk-Kinesisk Forening
9	At bosætte sig et nyt sted Om kinesisk indvandring i USA
10	Slægtsbuse i Fujian Et arkitektonisk og kulturhistorisk fænomen
14	Shanghai Baby Anmeldelse af kinesisk roman forbudt som porno i Kina
15	En ægte kioskbasket Anmeldelse af roman om en kinesisk kvindes omtumlede liv
16	Brudgommen Anmeldelse af kinesisk novellesamling
17	Millioner uden rettigheder Referat af foredrag i Dansk-Kinesisk Forening
18	De prikkeede bjerge En turists indtryk fra Indre Mongoliet
20	Nyt om kinesernes liv og færden En 80-årig traditionsbærer
22	Kritik af en anmeldelse
23	Kinesisk menu, Krydsord, Digt, Fabel
24	Ny formand for Dansk-Kinesisk Forening

For siden

Slægtsbuse i Fujian-provinsen i det sydøstlige Kina er en arkitektonisk mærkværdighed, hvis tilblivelse er omgærdet med en vis mystik. Hvorfor er de runde? I de største af dem boede op til 600 familiemedlemmer fra 3-4 generationer. Husene er ikke blot målet for fagfolks interesse, men er også en attraktion, der lokker turister fra det meste af verden til Fujian. En dansk arkitekt, Jens Aaberg-Jørgensen, har studeret husenes historie, indretning og brug. Se hans artikel side 10. Billedet på forsiden er lånt fra bogen "Lao fangzi, Fujian Minju", forlaget Jiangsu Fine Art Publishing House, Nanjing, 1994.

KINABLADET
udgives af Dansk-Kinesisk Forening og udkommer fire gange om året (marts, juni, september og december). Sidste frist for stof til næste nummer er 15. juli 2001.
Foreningens medlemmer får bladet tilsendt gratis. Man kan tegne abonnement på bladet uden at være medlem af foreningen. Et årsabonnement koster 175 kr.
Redaktion:
Flemming Poulsen (ansvarshavende)
Frestavej 3, 3450 Allerød
Tlf. & fax 4817 4409
E-mail: efpou@vip.cybercity.dk
Alis Hinrichsen, Mads Holst Jensen, Anette Kruse, Jette Mechlénburg, Henrik Strube
Layout: Torsten Valeur
Kalligraf: Lan Wang Valeur
Fotograf: Jette Ross

DANSK-KINESISK FORENING
blev stiftet 25. januar 1999. Dens formål er at være samlingssted for alle med interesse for Kina samt at formidle oplysning om Kina. Foreningens vedtægter kan fås ved henvendelse til sekretæren, der også tager imod indmeldelser og tegning af abonnement på Kina-bladet.

Hjemmeside:
www.dansk-kinesisk.dk

Sekretær og kasserer: Gudrun Lindhard
Istedgade 27, 1. tv., 1650 København V
Tlf. 3325 6262
E-mail: guan@wanadoo.dk
Foreningens girokonto: 1683 0593

Formand: Torsten Valeur

Carstensgade 26, 1.
1770 København V
tlf. og fax 3321 1201
e-mail: torsten@post10.tele.dk

WEB-master: Henrik Strube
Kastanje Allé 2H, 3. tv. 2720 Vanløse
Tlf. 3879 1437
E-mail: hs@dansk-kinesisk.dk

Medlemskontingent:

Enkelmedlemmer 200 kr.

Parmedlemmer 250 kr.

Pensionister, unge under

18 år og studerende 120 kr.

Pensionistpar 170 kr.

Kollektivt medlemskab 300 kr.

Eftertryk af bladets artikler, fotos mv. kun tilladt efter aftale med bladets redaktion.

ISSN 1600-1273

Tryk: Kopservice Lynby Aps, tlf. 4593 8522

FALUN GONG –

EN POLITISK UDFORDRING I KINA

Falun Gong bevægelsen er en kult, der er skyld i mange dødsfald, hævder de kinesiske myndigheder. Bevægelsens tilhængere hævder, at det er en fredelig meditations-bevægelse på linie med Qigong og Taichi. Ifølge artiklens forfatter er Falun Gong en politisk organisation i opposition til Kinas Kommunistiske Parti.

Af **Clemens Stubbe Østergaard**
lektor, Østasiatisk Institut, Århus

Da jeg gik over Tiananmen pladsen i august sidste år, foldede ti damer og en mand et banner ud lige foran mig, det bar teksten "Dafa er god". En politibil dukkede op, og to unge betjente tog banneret fra gruppen og puttede dem overraskende lempeligt ind i bilen. Tre damer var et øjeblik misfornøjede med at blive ladet tilbage på pladsen, da politibilen ikke havde plads til flere.

Efter alderen af dømme har de formentlig været rødgardister under Kulturrevolutionen. Også dengang havde de en karismatisk leder; sandheden var enkel og kunne findes i hans bøger. De demonstrerede også dengang (måske her på samme sted) og ville uden videre give deres liv for ham. Dengang et offer for revolutionen, nu en vej til himlen. Dengang blev deres uddannelse forkvaklet, nu fodrer man dem med et nøje tilberedt produkt, der bl.a. indeholder UFO'er, rumvæsener, havfruer, dæmoner, spiritistiske fænomener og verdens undergang.

På baggrund af, at over hundrede Falun Gong tilhængere i de sidste par år har mistet livet på grund af mishandling under indespærring, er FLG nærmest blevet betragtet som noget, der handler om menneskerettigheder. Den fremstilles som, og fremstiller sig selv som, 70 mio. harmløse gamle damer, der bare vil have lov til at gøre deres åndedrætsøvelser og i øvrigt holde sig ude af politik. Jeg vil vove at påstå, at striden mellem regeringen og FLG i meget høj grad er blevet oversimplificeret af Europa og USA. Det er ikke først og fremmest et spørgsmål om undertrykkelse af en religion. Organisationen betragtes

som en direkte politisk udfordring af Det Kinesiske Kommunistparti – et spørgsmål om at bevare politisk kontrol. Og det er en meget vanskelig udfordring på grund af bevægelsens transcendentale kappe af usynlighed, der nærmest gør det til en kamp mellem en kæmpe og en ånd, eller mellem en hær og en guerillabevægelse. Bevægelsen er ikke alene blevet forbudt efter 7 år, hvor man uden videre har tolereret den, men der er indledt en massiv politisk kampagne imod den.

Li Hongzhi var ikke blandt de første af de mange succesrige iværksættere under det Qigong boom, der udfyldte det åndelige tomrum som var opstået efter bortfaldet af Mao og hans tanker. Disse ledere blev tolereret, da det de praktiserede hverken blev betragtet som overtro eller som noget fremmedartet, de Daoist-inspirerede åndedrætsøvelser var måske ligefrem sunde. Li, som før 1992 var jernbanefunktionær og tidligere militærmusiker, fik forenet almindelige Buddhistiske traditioner med en forenklet version af disse øvelser på en sådan måde, at det gjorde Falun Gong til 'en livsstil som omfatter en højtidviklet moral og et kosmologisk system og ikke 'kun' Qigong øvelser'.

Navnet Falun Dafa lægger vægten på doktrinerne og Falun Gong på øvelserne, men de er næsten synonyme og bruges vilkårligt her.

Det var hans gruppe, der som den eneste af mange nye religiøse grupper gav sig i kast med politik og aktivisme, og i det følgende prøver jeg at påvise, at han havde en politisk dagsorden, en stærk organisation, engagerede tilhængere og en evne til at trænge ind i statsapparatet.

Politisk dagsorden

Li adskilte sig på afgørende vis fra de andre ledere ved at lade sine tilhængere møde kritik af bevægelsen med demonstrationer. Dette skete i den periode, hvor der overhovedet ikke var nogen restriktioner i dens udfoldelse. Nu om stunder har journalister mere frihed til at skrive om sociale problemer, og hvis en lokal avis eller radiostation fremkom med negative udtalelser om sekten, kunne den meget vel blive omringet

af demonstrerende tilhængere. Som fx da en ældre professor i fysik, He Zuoxiu, i marts 1999 skrev en kritisk artikel i et ugemagasin i Tianjin, så var der ophidsede FLG-tilhængere uden for bladets kontor. Indtil da havde regeringen tolereret sektens aktiviteter for ikke at give den øget publicity, men i dette tilfælde blev nogle stykker anholdt, da politiet greb ind. Det førte en måned senere til en kæmpe-demonstration, hvor 10.000 tilhængere pludselig dukkede op og omringede kommunistpartiets hovedkvarter og forlangte anerkendelse på linie med kristendom og islam og straf til professor He.

Regeringen betragtes som indbegrebet af onde magter i universet med Centralkomiteen som den store Terrors Konge i Nostradamus' bog, medens folk som fængselsbetjente simpelthen er reinkarnationer af mindre ånder fra Helvede.²

På denne måde er Li's kryptiske budskaber, *jingwen*, rettesnor for hans tilhængeres tænkemåde. Samtidig hævder han, at demonstrationerne, på Tiananmen og andre steder, ikke er politiske:

De betyder ikke, at vi involverer os i politik endsige tager del i almindelige dagligdags ting – der er nemlig ikke noget forkert i for os at bruge en almindelig menneskelig måde til afsløring af det onde. Intet af det, vi gør, er for os selv og endnu mindre for en eller anden almindelig folkelig organisation.³

Når FLG fastholder, at de ikke er politiske, kan det gøre det nemmere for dem at optræde i rollen som martyrer og ofre for intolerance.

Bortset fra dagsordenen med at lange ud efter medierne og statsinstitutioner er der klare politiske konsekvenser af mange af Li Hongzhis ret så konservative synspunkter: mod kvindelig ligestilling, mod homoseksualitet, mod fjernsyn, mod vestlig viden-skab og moderne medicin. Sygdom er i virkeligheden ikke sygdom men karmisk straf og en prøve på sektmedlemmets selvkultur. At tage medicin eller blive indlagt på et hospital er et nederlag/tegn på, at man har givet op. Endelig kan hans prædiken om apokalypsen eller tusindårsriget naturligvis påvirke den sociale stabilitet, hvis tilstrækkelig mange mennesker begynder at tro på, at verdens un-

MERE KONTAKT MED TIBET

PLANER OM BISTANDSHJÆLP OG AKADEMISK SAMARBEJDE

Jægges mere vægt på talesprog, som der ellers ikke har været undervist i før – studiet gik hovedsagelig ud på at studere de gamle buddhistiske tekster. Der er også større interesse end før for at studere Tibets historie og samfundsforshold, dels fordi der er kommet meget nyt materiale frem i form af dokumenter, der ikke før har været tilgængelige, og som er blevet brugt som kildemateriale til ny litteratur om Tibet, dels fordi det jo nu er muligt for udenlandske tibetologer at rejse til Tibet.

Når den studerende har været gennem nogle sprogprøver, kommer turen til opgaver om Tibets historie og andre emner, fx religion og idehistorie, der handler om den tibetanske form for buddhisme og om tibetanernes tro før og under buddhismen. Det er der mange der vælger som studieobjekt. Der vælges også opgaver om tibetansk kunst og medicin og andre specielle emner.

Ud over dem, der har tibetansk som hovedfag, er der studerende, der har valgt tibetanske emner som tilvalg til andre hovedfag. Det kan være studerende fra fagene Filosofi, Psykologi eller Religionshistorie, men Anne Burchardi har også en studerende dialog mellem tibetologer fra Tibet og Kina og Danmark".

Der er tre tibetologer til at undervise de ca. 25 tibetansk-studerende på Asien-instituttet, nemlig en amerikansk tibetolog, Christian Wedemeyer fra Columbia University i USA, rich Kragh samt Anne Burchardi.

Der er sket en stor udvikling af studiet, både hvad angår tibetansk sprog og historie og samfundsforshold. Der

Der er på to områder lagt op til mere kontakt mellem Danmark og Tibet. Den danske regering arbejder med planer om at yde ulandsbistand til Tibet – hidtil er bistandshjælp til tibetanerne udelukkende gået til eksititbetanske samfund i Indien. Tibetanske og kinesiske videnskabsfolk udtrykte under et besøg i København sidste efterår om et samarbejde med danske fagfæller. Det er et ønske, som Asien-instituttet på Københavns Universitet gerne ser udviklet.

Af Flemming Poulsen

En medarbejder ved Det kongelige Bibliotek i København, Anne Burchardi, er involveret i begge projekter. Hun er cand.mag. i tibetansk og ansat som forskningsbibliotekar i Det kongelige Biblioteks orientalsk-judaiske afdeling. Hun er samtidig ekstern lektor ved Asien-instituttet i København, hvor hun underviser i tibetansk. Instituttet har de senere år oplevet en voksende interesse for Tibet, idet antallet af studerende er steget betydeligt i løbet af 90'erne, fortæller hun.

"Der er i år indskrevet omkring 25 studerende på tibetansk. For nogle år siden var der kun nogle få. Forklaringen er blandt andet, at Tibet har været meget omfattet i forskellige sammenhænge, både historisk, kulturelt og politisk. Der er lavet store Hollywood-film, kendte skuespillere og musikere interesserer sig for Tibet, og der er arrangeret koncerter og meget andet, som har skabt opmærksomhed omkring Tibet. Det, at det nu er muligt for udlændinge at rejse til Tibet, er også med til at øge interessen for at vide mere om det før så lukkede land og for tibetanerne og tibetansk kultur".

Den voksende interesse for Tibet mærkes i mange lande, og tibetanske studier er også taget til i Kina, fortæller Anne Burchardi.

I løbet af de sidste halvtreds år er tibetologi blevet en populær akademisk disciplin på europæiske, amerikanske, australske og japanske uni-

Der er på to områder lagt op til mere kontakt mellem Danmark og Tibet. Den danske regering arbejder med planer om at yde ulandsbistand til Tibet – hidtil er bistandshjælp til tibetanerne udelukkende gået til eksititbetanske samfund i Indien. Tibetanske og kinesiske videnskabsfolk udtrykte under et besøg i København sidste efterår om et samarbejde med danske fagfæller. Det er et ønske, som Asien-instituttet på Københavns Universitet gerne ser udviklet.

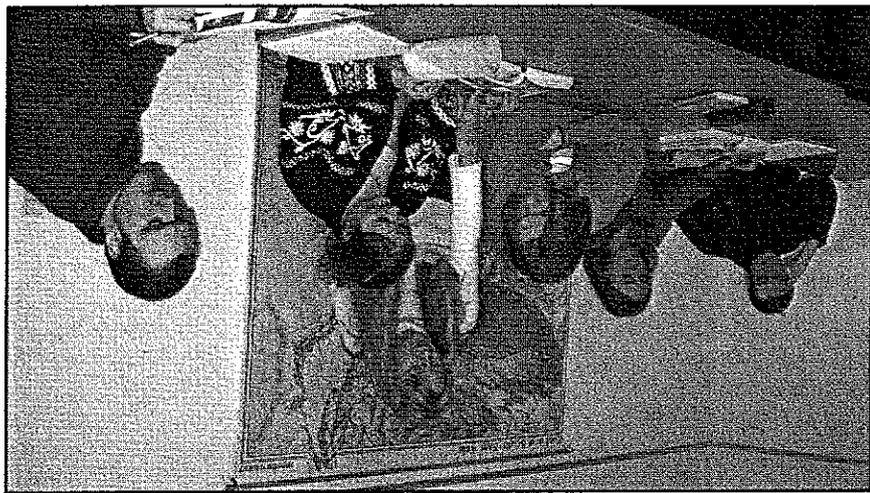
Af Flemming Poulsen

En medarbejder ved Det kongelige Bibliotek i København, Anne Burchardi, er involveret i begge projekter. Hun er cand.mag. i tibetansk og ansat som forskningsbibliotekar i Det kongelige Biblioteks orientalsk-judaiske afdeling. Hun er samtidig ekstern lektor ved Asien-instituttet i København, hvor hun underviser i tibetansk. Instituttet har de senere år oplevet en voksende interesse for Tibet, idet antallet af studerende er steget betydeligt i løbet af 90'erne, fortæller hun.

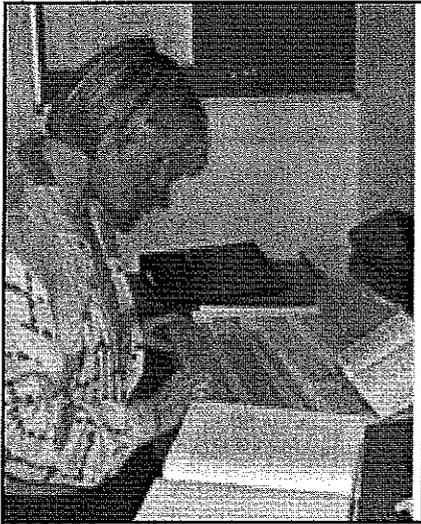
"Der er i år indskrevet omkring 25 studerende på tibetansk. For nogle år siden var der kun nogle få. Forklaringen er blandt andet, at Tibet har været meget omfattet i forskellige sammenhænge, både historisk, kulturelt og politisk. Der er lavet store Hollywood-film, kendte skuespillere og musikere interesserer sig for Tibet, og der er arrangeret koncerter og meget andet, som har skabt opmærksomhed omkring Tibet. Det, at det nu er muligt for udlændinge at rejse til Tibet, er også med til at øge interessen for at vide mere om det før så lukkede land og for tibetanerne og tibetansk kultur".

Den voksende interesse for Tibet mærkes i mange lande, og tibetanske studier er også taget til i Kina, fortæller Anne Burchardi.

I løbet af de sidste halvtreds år er tibetologi blevet en populær akademisk disciplin på europæiske, amerikanske, australske og japanske uni-

Anne Burchardi i en time med nogle af Asien-instituttets ca. 25 tibetansk-studerende. (Foto: Flemming Poulsen).

En stor del af det tibetanske studium består i at læse de gamle tekster. Her er stud.mag. i religionshistorie og tibetansk Pernille Fogh i gang med på Det Kongelige Bibliotek at studere en religiøs tekst. Den er ifølge den tibetanske tradition skrevet af den tibetanske konge Songtsen Gampo fra det 7. århundrede. Teksten blev fundet i det 14.-15. århundrede i Jokhang-templet i Lhasa. (Foto: Flemming Poulsen).

tansk og har mulighed for at komme til Tibet, dels fordi der sker en næsten eksplosiv stigning i antallet af publikationer om Tibet. Der publiceres ganske naturligt meget om buddhisme, men også om aktuelle samfundsforhold", siger Anne Burchardi. „Jeg tager det som noget meget positivt, at man i Kina er begyndt at redigere og udgive mange bøger på tibetansk. Det er et betydeligt stykke arbejde, som viser, at der er kræfter i Kina, som søger at bevare tibetansk kultur“.

„Der er endnu ikke kommet noget konkret ud af ønsket om samarbejde mellem tibetologer i Tibet og Kina og Danmark, men grunden er lagt, der blev skabt kontakt, da tibetologerne fra Tibet og Kina var her“, siger Anne Burchardi. Hun håber, der kan komme en udveksling i gang, så danskere kan studere på universitetet i Lhasa eller ved Centret for Tibetanske Studier i Beijing, og tibetanske studerende kan komme til Danmark og tage en højere uddannelse, fx til ingeniør, læge eller andet, så de kan tage tilbage til Tibet og få et meningsfyldt arbejde der og være med til at udvikle området“.

„Hvis de skal spille en større rolle i Tibet end de gør nu, kræver det, at de

har større kvalifikationer i kraft af, hvad de kan lære fx her. I Oslo har man gode erfaringer med et sådant projekt, og det ville være godt, hvis vi kunne få noget tilsvarende her. Det vil være nyttigt, hvis det kan hjælpe tibetanerne til at få lidt mere indflydelse på Tibets fremtid“.

„Jeg vil anbefale de tibetansk-studerende at tage til Lhasa og studere der en periode. Man kan godt studere tibetansk sprog og kultur i eksil-samfundene i Indien og andre steder, men ikke de nuværende samfundsforhold i Tibet“. Asien-instituttet vil derfor gerne arbejde videre på at få lavet en udvekslings-aftale. Det kan tage tid, men begyndelsen er gjort,

fastslår Anne Burchardi.

Kort efter tibetolog-delegationens besøg var Anne Burchardi i Tibet og Beijing som medlem af en „Projekt-Identifikations-Mission“, som et konsulentfirma foretog for det danske udenrigsministerium. Resultatet af „missionen“ omtales i den følgende artikel.

Anne Burchardi benyttede rejsen til at besøge institutioner i Tibet og Beijing, som Asien-instituttet og Det kongelige Bibliotek i givet fald kan samarbejde med.

PLANERNE OM DANSK BISTAND TIL TIBET

Danmark har hidtil kun ydet hjælp til de tibetanske eksilsamfund i Indien. Nu overvejes det også at yde økonomisk bistand til Tibet. Det sker på grundlag af en rapport, som konsulentfirmaet International Development Partners har lavet til Udenrigsministeriet om vilkårene for at yde bistandshjælp til Tibet.

I rapporten, der blev offentliggjort i februar i år, nævnes som en mulighed støtte til tibetanske børns skolegang og til uddannelse af lærere. Det kunne fx ske ved et samarbejde mellem Red Barnet, Danmarks Pædagogiske Universitet og et seminarium i Lhasa. Et andet projekt kunne være at støtte en erhvervsfaglig uddannelse.

Der peges også på et forslag om at yde økonomisk hjælp til tibetanske studerende i form af legater eller stipendier, så de kan studere i Danmark.

Det er fastslået fra dansk side, at bistandsprojekter i Tibet skal være til gavn for menneskerettigheder og demokratisering, herunder borgerlige, politiske, økonomiske og sociale rettigheder. I rapporten understreges det, at der ikke findes nogen institution i Tibet, som man kan samarbejde med om de nævnte rettigheder. I Kina opfattes menneskerettigheder anderledes end i Vesten, idet der lægges vægt på økonomiske og sociale rettigheder, konstateres det i rapporten.

Den kinesiske regering gør gennem sin moderniseringspolitik i Tibet kun lidt for at skabe et nærdemokrati, der har rod i tibetansk kultur og identitet,

hedder det i rapporten. Uddannelsesniveauet for tibetanere er meget lavt, hvilket er en væsentlig hindring for at indføre demokrati og menneskerettigheder i Tibet. Den kinesiske regering ser gerne, at internationale organisationer støtter uddannelsessektoren, så konsulentfirmaet foreslår, at Danmark sætter ind der.

De vanskelige arbejdsbetingelser og det følsomme politiske klima betyder, at kun højt motiverede NGO'ere med tilstrækkelig erfaring i gennemførelse af projekter inddrages, siges det i rapporten. Det tilføjes, at kun få danske NGO'ere er interesserede i at deltage i projekter i Tibet.

Delegation til Tibet

Der er næppe tvivl om, at planerne om dansk bistand til Tibet bliver til noget. I Udenrigsministeriet oplyser man over for Kinabladet, at ministeriet vil sende en delegation til Tibet. Den skal se nærmere på mulighederne for at gennemføre projekter inden for de forslag, som skitseres i konsulentfirmaets rapport.

Danmarks økonomiske støtte til de eksiltibetanske samfund i Indien røres der ikke ved, selv om der ydes hjælp til Tibet, oplyses det. Projekter i Tibet vil blive finansieret af midler fra de bevillinger, der bruges til projekter vedrørende menneskerettigheder og demokrati.

Flemming Poulsen

SKOLEGANG I TIBET

tibetansk. Det medfører, at de tibetanske elever ikke lærer ret meget kinesisk som modersmål.

De kinesiske myndigheder har forsøgt at løse problemet ved at indføre tibetansk som arbejdsprog i officielle stillinger, men det er opgivet. Der har også været krav om, at kinesere, som kom til Tibet for at arbejde, skulle lære tibetansk. Det gjorde de i begyndelsen, men det gik man bort fra, nu er det sådan, at langt fra alle kinesere i offentlige stillinger kan tale tibetansk. 90 procent af tibetanerne taler kun tibetansk, så sproglige problemer følger tibetanerne op på universitetsniveau, og når de søger en offentlig stilling.

Lærebøger på tibetansk er et stort problem, fordi man skal oversætte alle lærebøger til tibetansk. Det kræver megen arbejdskraft, og mange af de nye terminologier, især inden for videnskab, findes ikke i det tibetanske sprog, så man må ligefrem opfinde nye ord.

Langtidsstudier kan gøre det svært eller umuligt for mange børn på jantidet at gå i skole hver dag. De skal måske bruge tre timer frem og tre timer hjem hver dag. En løsning kunne være at oprette kostskoler, hvor eleverne kommer hjem i weekendene.

Den kinesiske regering forsøger at give tibetanerne bedre muligheder for uddannelse ved at oprette kostskoler i Kina for dygtige tibetanske elever. Her lærer de kinesisk og kvalificerer sig til gode stillinger, men til gengæld mister de en del af deres oprindelige baggrund og kultur.

Selvom den kinesiske regering på mange områder har forsøgt at imødekomme tibetanske krav vedrørende skolegang, og også har ydet en stor indsats for at fremme og gøre uddannelsen tilgængelig for alle børn i Tibet, er der således stadigvæk en del problemer, som kræver en yderligere indsats for at kunne løses.

Referat: **Flemming Poulsen**

Meget apropos udsigten til nærmere kontakt mellem Danmark og Tibet havde Dansk-Kinesisk Forening for nylig arrangeret et foredrag i København om tibetanernes mulighed for skolegang og uddannelse i Tibet og i de tibetanske eksilsamfund i Indien og Nepal. Foredragsholderen var tibetologen og antropologen Ellen Bangsbo, der er cand.scient.anth. fra Københavns Universitet. Her er nogle hovedpunkter i hendes omtale af skoleforholdene i Tibet.

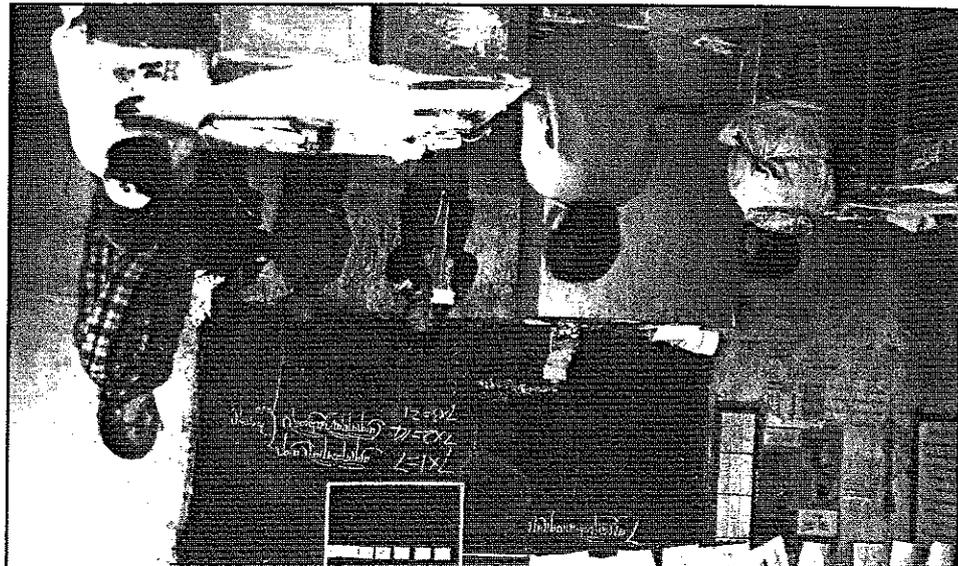
I Tibet før 1959 var der ikke tradition for, at den almindelige lægebefolkning gik i skole, og på det tidspunkt var det kun munke samt den aristokratiske elite, som kunne læse og skrive. Siden 1959 har den kinesiske regering investeret 10 milliarder yuan (125 mill. USD) på uddannelse i Tibet. Til trods for denne indsats, er det stadigvæk langt fra alle tibetanske børn i Tibet, som gennemfører en skolegang. Der findes ikke sikre oplysninger om, hvor mange tibetanere der går i skole. I mange skoler i Tibets hovedstad Lhasa er mindre end 65

Selv om den kinesiske regering har gjort meget for tibetanske børns skolegang i Tibet er der stadig problemer, der skal løses, specielt på landet. Arkivfoto.

procent af eleverne tibetanere. På Lhasas universitet er højst 40 procent af de studerende tibetanere. Kinesiske forskere har på seminarer i Lhasa oplyst, at en tredjedel af tibetanske børn i den skolepligtige alder går i skole, og det er især i landområderne, at børns manglende eller mangelfulde skolegang viser sig.

Der er flere forklaringer på den manglende skolegang. En af dem er, at forældrene ikke har råd til at sende børnene i skole, især på landet. Obligatorisk undervisning er ganske vist gratis i Kina, men driften af mange landskyskoler skal betales af de lokale myndigheder, altså ikke af staten. Myndighederne har ret til at opkræve skolepenge af forældrene. Det klare mange steder på den måde, at forældrene fx skal betale tidskud til lærerlønninger eller til køb af lærebøger, eller forældrene fx i perioder kan blive pålagt at deltage i byggeri af skoler. Udgifterne til børnenes skolegang overstiger ofte, hvad forældrene kan klare. Desuden skal mange børn hjælpe forældrene med arbejdet hjemme, så de ofte må forsvømme skolen. Mange børn går faktisk kun i skole tre år og lærer ikke ret meget.

Et stort problem er det, at de tibetanske elever er dårligt stillede, når de vil fortsætte skolegangen efter grundskolen eller ligefrem ønsker en højere uddannelse. Dette skyldes, at de kinesiske myndigheder i et vist omfang har oplydt tibetanernes krav om, at undervisningen skal foregå på

Vor brevskriver i Beijing skriver denne gang fra USA. Ma Jisen har været knyttet til Kinas Akademi for Samfundsvidenskab og har været journalist på China Daily. I 1950'erne arbejdede hun på den kinesiske ambassade i København. Nu er hun forfatter og freelance skribent.

Jeg besøger min søn, der bor i Woodbridge, Virginia, omkring 50 kilometer fra sin arbejdsplads i Washington DC. Det er mit fjerde besøg i USA, og jeg finder det meget anderledes end mine tidligere besøg. Dengang var mine aktiviteter hovedsageligt i New York og San Francisco. Nu, hvor jeg bor i dette nye lille samfund, som først er opbygget i de tidlige 1990'ere, har jeg fået et frisk indtryk af dette land: Et højt udviklet land under stadig udvikling.

Uden for Washington DC er der store byggeprojekter i gang. Nogle steder udvider man vejen, andre steder anlægger man nye boligområder. Skilte med „byggegrunde til salg“ ser man ofte i vejkanterne. Praktisk talt al den jord, der averteres til salg, er skov. Træer bliver fældet for at skabe plads til nye små samfund. De mange butikcentre består hovedsageligt af enetages varehuse, butikker og restauranter omgivet af store parkeringsområder. Boligerne, parcelhuse eller rækkehuse, er på tre etager, sædvanligvis med to eller fire beboere. Kun beboelsesejendommene er fleretages. Boligområderne, gamle som nye, er omgivet af træer.

Det er 12 år siden min søn og svingdatter udvandrede til USA. I den første tid tog de forskellige tilfældige job, mens de studerede. I midten af halvfemserne fik de begge job inden for deres fag. Han er avisredaktør, og hun er dataingeniør. De har også fået amerikansk statsborgerskab. Sådan er det gået for mange kinesere her. Jeg har mødt nogle af deres venner. Dr. Qui arbejder på et hospital, og hendes mand, Jingfeng, er computertekniker. De har dejlige tvillingebørn på to år, James og Peter. Luisa Liu har allerede i ti år arbejdet med at træne nyansatte på et telefon-

AT BOSÆTTE SIG ET NYT STED

selskab. Li Hui arbejder som ejendomsmægler og er gift med en indisk computerprogrammør. De har en etårig meget indisk udseende dreng med klare sorte øjne. Su og Chaobin er ældre og arbejder begge med internethandel. Deres søn afslutter sine studier på Virginia Technical College til sommer. Der er også andre, som er lærer, skovtekniker, oversætter, forretningsfolk, etc. De kom til USA fra midten af 1980'erne til midten af 1990'erne. De har gode job og har købt hus. Der er også beretninger om nogle få, som ikke kunne klare at omstille sig til de nye omgivelser. To af dem endte med at begå selvmord. Men hovedparten af de unge indvandrere har klaret sig godt her. Hvis de unge ikke havde troet, de kunne skabe sig et godt liv som indvandrere, ville de ikke have bosat sig langt fra, hvor de er født.

I det hele taget er disse unge kinesere heldige. I 1850'erne kom de første kinesere til Amerika. De var arbejdere, kendt som kulier, og arbejdede på den første kontinentale jernbane og på andre store byggeprojekter. De, der overlevede, slog sig ned her i USA. I omkring hundrede år blev asiater udsat for diskrimination. Kinesere, som ville ind i USA, blev nøje undersøgt og chikaneret, og mange blev nægtet indrejse. Situationen bedredes i 1960'erne. Kinesiske indvandrere nyder i dag fordele på begge sider. USA har ophævet race-diskriminationen, såvel i almindelighed som i indvandrerpolitikken. Det har altid været USA's politik at absorbere uddannede og faglærte arbejdere for at få dækket behovet for arbejdskraft i visse sektorer af økonomien. På kinesisk side har den åbne dørs politik efter Kulturrevolutionen gjort det muligt for kinesere at tage til udlandet på egen hånd.

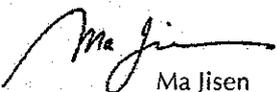
Immigration har i menneskehedens historie været et middel til overlevelse og udvikling. Der er næppe nogen nation som er renblodet. Hvis der er, vil den hurtigt degenerere eller uddø. For Kinas vedkommende udgør Han-nationaliteten (90 % af befolkningen og den største af Kinas 56 etniske grupper) hovedparten af den kinesiske nation (Zonghua minzu) og er en af de ældste nationaliteter i verden. At den har kunnet udvikle sig gennem alle årene skyl-

des ikke blodets bånd, men at den har absorberet andre nationaliteter og har tilegnet sig det bedste fra alle Kinas nationaliteter.

Naturkatastrofer og krige har været årsager til udvandring. Men i nyere tid er økonomisk udvikling blevet en mere og mere vigtig grund. Er der mon nogen moderne storby som ikke er bygget og dannet af indvandrere? I Kina er Shanghai et typisk eksempel. Det var et almindeligt amt med en befolkning på en halv million i 1850'erne. Efter at havnen blev åbnet som kommerciel havn, udviklede byen sig hurtigt. Dens befolkning voksede til 5,46 millioner i 1949. Mere end 80% af dem var indvandrere. Det var Kinas største indvandrerby og også en af de byer i verden, der udviklede sig hurtigst. Efter 1949 lukkede man for indvandring. I stedet for blev omkring en million faglærte arbejdere, teknikere, uddannede unge og professionelle sendt til andre områder. Det var først i 1990'erne, at Shanghai igen blev en attraktion for indvandrere på grund af den vitalitet, den vandt ved åbningen til omverdenen. Nye indvandrerbyer som Shenzhen, der vokser hastigt i kystområderne, har også en dynamisk økonomisk aktivitet. Den igangværende strøm af udvandrere går nu til det vestlige Kina, det vigtigste udviklingsområde i det nye århundrede.

Immigration er en verdensomspændende tendens. I de sidste tyve år har tusinder af unge kinesere forladt Kina for at slå sig ned i udlandet. Nordamerika og Europa er de foretrukne mål. Men nogle udvander også til andre kontinenter og til øer som Fiji og Tonga.

På trods af besværligheder og lidelser indebærer immigration håb og bidrager til den globalisering, der er i menneskehedens interesse.

Ma Jisen

Oversat fra engelsk af
Jette Mechlenburg

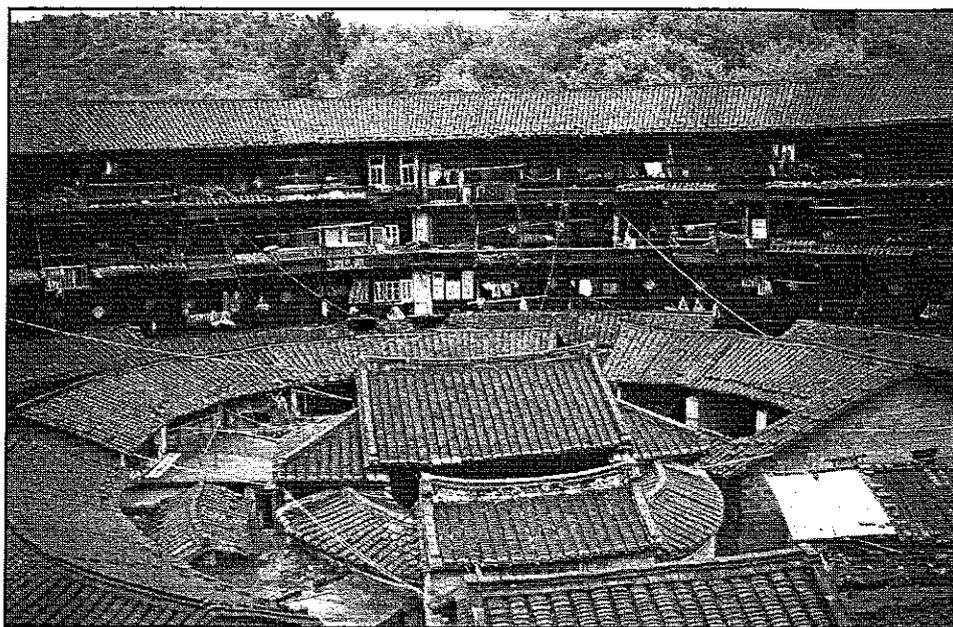
status afgør, hvilke rum den benytter. For selv om bygningen ingen egentlig orientering har, findes der jo alligevel en sol- og en skyggeside.

Tulouen – et forsvarsværk

I Sydøstkina var der tradition for, at slægter blev boende sammen, hvilket der er en god forklaring på:

Fra 1400-tallet indvandrede mange nordfra, heriblandt mange hakkaer. Som relativt sene tilflyttere blev de tvunget til at bosætte sig i bjergrige, magre egne, som f.eks. her i Wuyi-bjergene. Gennem århundrederne var der mange konflikter mellem især dem og de øvrige befolkningsgrupper⁴. Der var langt til magtens centrum i Peking. Klaner og befolkningsgrupper måtte derfor løse deres problemer indbyrdes, hvilket altså ikke altid lykkedes. Det resulterede i langt flere fejder end i resten af Kina. Derfor er slægtshusene også forsvarsværker⁵. At tulouens bastante ydre skyldes et ønske om at forsvare sig imod fremmede, virker nærliggende: Den kraftige ydermur i op til 18 meters højde og halvanden meters tykkelse er af stampet ler. Vinduer er små, og porten er af massivt, jernbeslået træ. Tagrummet med skydeskår er forbundet i større afsnit, og gennemgående svalegange på alle etager muliggør hurtig transport af mennsker og våben. Med stalde, brønde, forråds-kamre osv. beliggende i bygningens gård kunne man holde stand i lang tid. Tulouen må høre til de største og forsvarsteknisk mest udbyggede traditionelle landboliger, vi kender til.

Langt op i 1800-tallet var landsby- og slægtsfejder en almindelig del af det sociale liv i Fujian og Guangdong. En missionær, R. Krone, skrev i 1859: „Ikke kun røvere og pirater, men også klanfejder er almindelige. De foregår næsten uafbrudt mellem forskellige landsbyer; de kan vare lang tid og være blodige. Hele landsbyer bliver ødelagt ved kampene. Neutrale landsbyer og klaner skånes, inklusive udenlandske missionærer og deres kinesiske ansatte, hvis disse ikke tilhører de stridende parter. Den eneste måde, myndighederne kan stoppe fejderne på, er ved at true med at forbyde klanerne at gå til eksaminer, hvilket ville fratage en klan ære og indflydelse“. Der er her tale om

Herover og til højre vises tulouen Yonglou i Gaobei fra 1600-tallet. Gårdrummet er bebygget med bygninger i én etage: stalde, lagerrum og med anerummet i cirkelns centrum, som det er normalt i de runde tulouer.

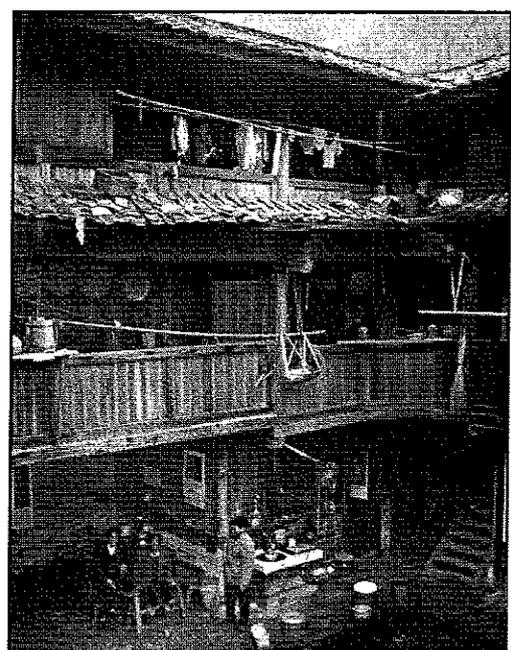
eksaminer til offentlige embeder, som klanerne sendte udvalgte medlemmer til⁶.

Tulouens runde form

Det er endnu ikke lykkedes nogen at give en entydig forklaring på tulouens runde form. Ud over enkelte templer findes der ikke andre eksempler på runde bygninger i Kina. Nogle hævder, at formen var kendt i Fujian fra vagttårne og fra befæstede landsbyer, og at dette senere udviklede sig til også at omfatte boliger. Andre mener, at formen kan være det sidste trin i en udvikling, der begyndte med en kompliceret, sammensat form, som senere forenkledes til en kvadratisk og siden til en rund form⁷.

Den runde form giver fordele både byggeteknisk, økonomisk, konstruktivt, funktionelt og religiøst. Den er byggeteknisk enkel at opføre, den er materialebesparende i forhold til andre former, idet træ er dyrere at anskaffe, transportere og bearbejde end ler, den har større konstruktiv stabilitet⁸ og en mere ensartet rumopdeling,

Herunder ses gården og svalegangene i firkantede tulou i landsbyen Xincun; nederst i billedet ses anerummet, hér indføjjet i bygningens periferi, som det er normalt i de firkantede tulouer.

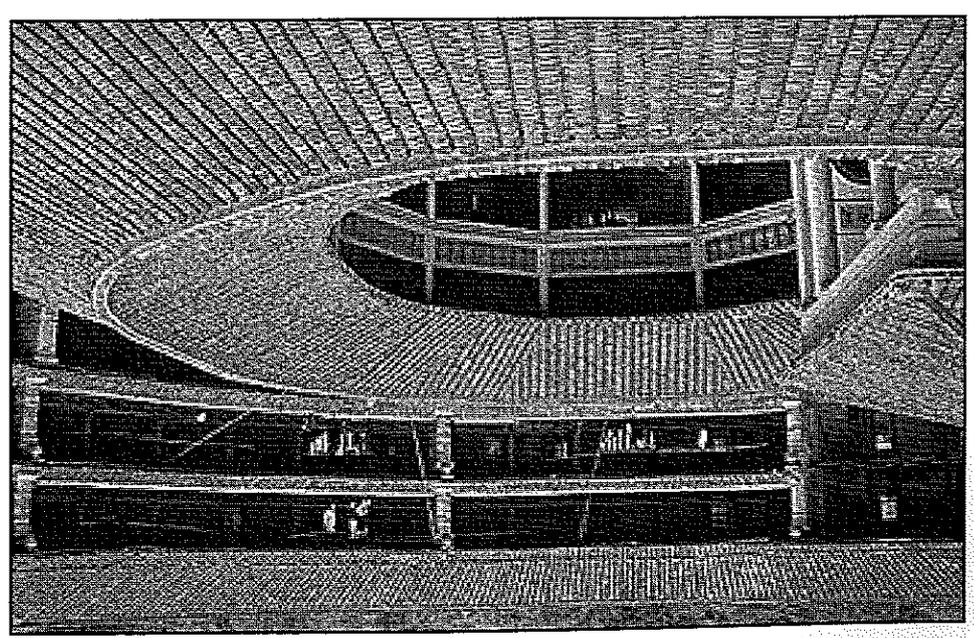

da alle rum er ens – der findes ingen mørke hjørneværelser uden tilstrækkelig ventilation. Desuden tilgodeser den den lokale overtro². Onde ånder findes overalt, specielt på vejen, i bækken og i bjergpasset. Ethvert hjørne af en firkanet bygning vil fange en ond ånd. De runde har ingen hjørner, den onde ånd kan derfor lettere passere bygningen.

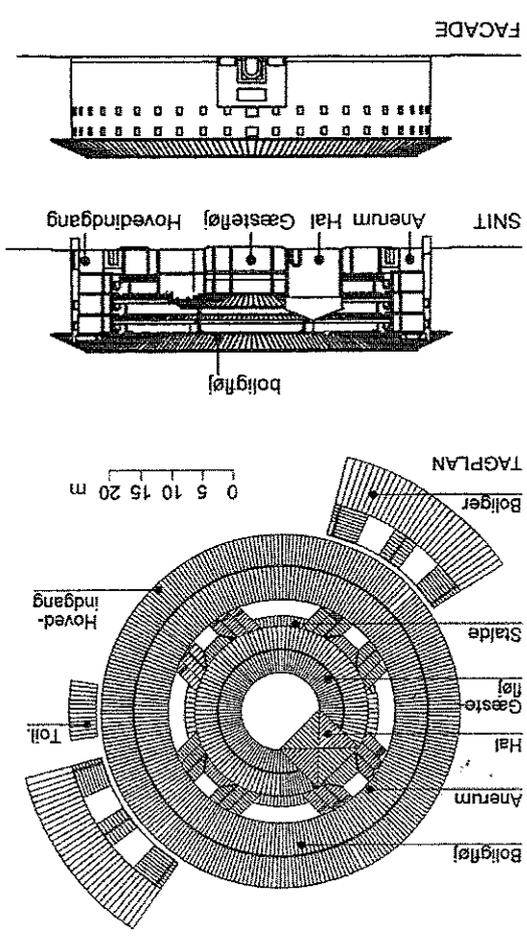
En ændret klanstruktur – tulouens forfald

Tulouen repræsenterer en overstået periode i Kinas historie, teknologisk såvel som socialt. Det tog op til seks syv år at bygge en af de større tulouer, mens der i dag findes billige og hurtigere måder at bygge huse på. Tulouernes eksistensberettigelse var betinget af en fasttømret klanstruktur og en svag statsmagt, som ikke kunne udøve sin magt i præferen. Klans formandskede betydning er en logisk følge af forandrede samfundsstrukturer. Siden 1980'erne har der imidlertid været tegn på, at klansens betydning igen er øget. Men selvom den lokalt stadig spiller en politisk rolle, er dens funktioner delvist blevet overtaget af individet eller staten. Erhvervsstrukturerne på landet er i opløsning – man flytter til byen – og den stærkere statsmagt gør det nødvendigt og forbudt at bygge forsvarsarkitektur. Resultatet er en opsplitning af klanen i enkeltfamilier. Familien bygger eget hus, tulouen forlades og får lov at forfalde. Man har hverken penge eller incitament til at vedligeholde den.

Enkeltet tulouer har midt i 1990'erne på facaden fået opsat en tavle, som i få ord beskriver dem i klare facts om størrelse, specielle karakteristika osv. Det skete i forbindelse med en større international konference om hakkaerne. Det medførte større opmærksomhed over for bygningerne, men har ikke automatisk ført til økonomiske bidrag fra staten til en blot nødtørftig vedligeholdelse. Kina er ikke og skal ikke være et fritlandsmuseum, landet udvikler sig naturligvis uden skelen til bevarelse af forældede sociale strukturer og deres arkitektoniske udtryk. Men tulouerne bygges ikke længere, og om nogle generationer vil de være forsvundet og kun eksistere i litteraturen.

Billedet herover og tegningerne nedenfor viser tulouen Zhenchenglou i Hongkeng (opmålt af forf.) fra 1912, opført af en velhavende familie og udført med dyre detaljer og materialer. Imod sædvanen er anrummet rykket helt til bage i bygningen. I dens sted ligger, omgivet af den lave gæstefløj, en hal, der tjener repræsentative formål.

Noter

1. Med ordet tulou menes i denne artikel udelukkende disse helt specielle slægtskuse i flere etager. Egentlig betyder tulou et fleretages hus af jord (tu=jord, lou=bygning). Sådanne findes mange steder i og uden for Kina.
2. J.M. Potter, citeret i Amos Rapoport: "House Form and Culture", Prentice-Hall, 1969.
3. John Lagerwey: Cult Patterns among the Hakka in Fujian: A Preliminary Report, HK, 1994-531.
4. Hakkaerne (kantonesisk udtale af det kin. kejta, gæster el. fremmede) er en befolkningstilhørende han kinesere. De er i dag spredt over hele Sydchina – dog med størst koncentration i bjergområderne – samt i mange lande verden over. Der lever ca. 33 mio. hakkaer i Folkerepublikken fordelt over 17 provinser. Se: Nicole Constable: "Guest People, Hakka Identity", Californien 1996, og "Christian Soul and Chinese Spirit", Californien, 1994, og Sow-Then Leone: "Migration and Ethnicity in Chinese History", Stanford, 1997.
5. Fei Xiaotong: "Xiangtu Zhongguo – From the Soil", Californien, 1947/94, s. 83ff. middel til at styre alle slags aktiviteter – klansammenholdet var desuden et vigtigt politiske, religiøse og økonomiske. Det betød større stabilitet og effektivitet for slægten og den enkelte.
6. R. Kroner: "A Notice of the Sanon District", citeret i "Chinese Lineage and Society: Fukien and Kwangtung", N.Y., 1966.
7. Huang Hamin, Echo nr. 22, Taipei 1989, s. 25 og 32 (artiklen blev venligst oversat af Laila Liu og Peter Lauridsen).
8. Ingeniør Ole Vanggaard, Kbh., analyse-rede venligst tulouens stabilitet til brug for denne artikel.
9. Huang Hamin knytter i Echo (se note 7) begrebet fengshui eller geomantik til husets form. Se også afsnittet "Landsbyen Hongkeng".

Landsbyen Hongkeng

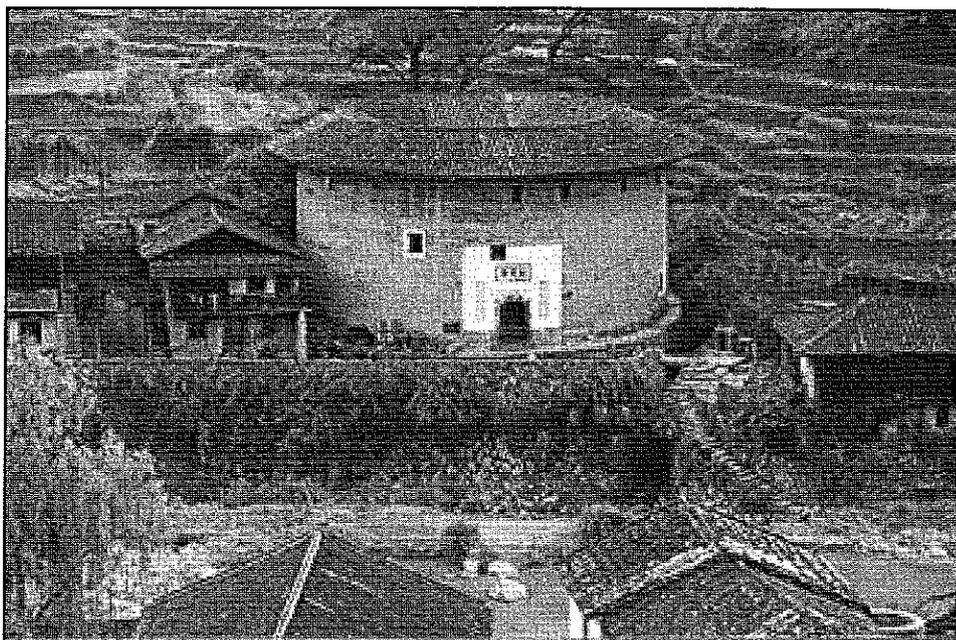
Hongkeng – med blandt andet tulouerne Zhenchenglou og Rushenlou, se ill. – er en langstrakt landsby beliggende på begge sider af en flod, der slynger sig mellem frodige, solrige bjergsider, hvorpå der er anlagt terrasserede rismarker. Hvor der ikke kan anlægges terrasser, findes bevoxsninger af kamfertræer, fyrretræer, te, hamp, banan, bambus og tobak. Administrativt hører Hongkeng til Hukeng-kommunen, der ligger i det sydøstlige hjørne af Yongding i Fujian-provinsen.

Indtil 1960'erne var området kun forbundet med omverdenen via smalle, svært fremkommelige stier. Siden er der bygget grusveje, som hovedsagelig slynger sig langs floderne – og hvor to biler akkurat kan passere hinanden.

De 2500 indbyggere i Hongkeng, som alle bærer efternavnet Lin, er næsten alle hakkaer. Man har da også i mange år ment, at det var hakkaerne, der begyndte at bygge tulouerne, slægtshusene, at deres traditioner og levevis betingede en speciel arkitektur. Meget tyder imidlertid på, at bygningstypen fandtes i området før hakkaernes ankomst. Under alle omstændigheder er „amterne“ Yongding og Nanjing imidlertid hovedsagelig beboet af hakkaer – og der er ingen tvivl om, at de har øvet stor indflydelse på bygningens udseende helt frem til i dag.

Tidligere bestod Hongkeng (som alle landsbyer i området) af ganske få tulouer, måske blot et par.

Landsbyer er sjældent planlagte, og intetsteds ses det tydeligere end i Kina, hvor det for en udenforstående er meget svært at gennemskue baggrunden for bygningernes indbyrdes placering. Men der er mening i uoverskueligheden. Fengshui er forestillingen om, at enhver forandring kan kalde på positive og negative kræfter, og det er afgørende at opretholde ligevægten. Derfor foretages de væsentligste valg, for eksempel af byggeplads og bygningernes orientering, af en geomantiker, der ved at inddrage de fem elementer træ, ild, metal, vand og jord aflæser landskabet og jordforholdene og udnytter disse kræfter positivt – normalt også under hensyntagen til naboerne. Der ligger nogle meget praktiske overve-

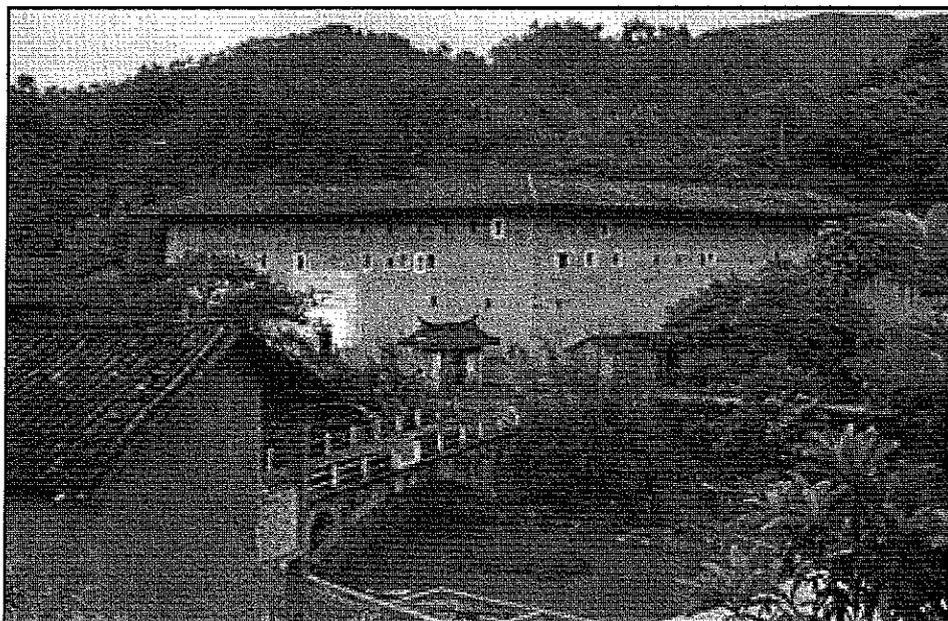
jelser til grund for ritualerne for fengshui, for eksempel skal bygningerne ligge, så der er læ mod nord, hvorfra vinterstormene kommer; bygningen skal ligge øst-vest, så solens varme udnyttes bedst; den skal ligge på et veldrænet sted, men alligevel i nærheden af et vandløb. (Ronald D. Knapp: „The Chinese House“, Honolulu 1990).

Rushenlou i Hongkeng er den mindste runde tulou med en diameter på kun 17 meter.

Artiklen om Slægtshuse i Fujian er lånt fra tidsskriftet **Arkitekten**.

Firkantet tulou vest for floden i Hongkeng.

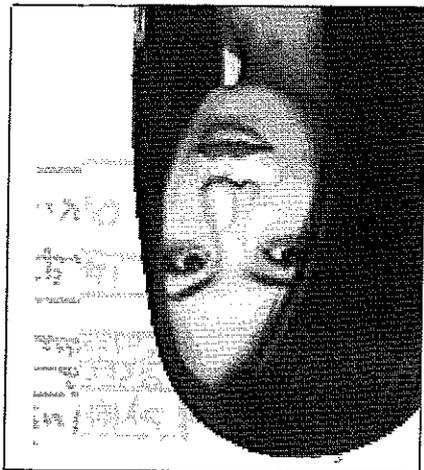

SHANGHAI BABY KINESISK ROMAN FORBUDT I KINA

”Shanghai Baby” mere end flinter med trii-geuren og er, som nævnt, kinesiske sammenhæng betragtet som pornografisk. Plottet er, som det måske fremgår, noget klichéagtigt, personerne – bortset fra fortælleren selv – stereotype, ikke mindst de mandlige hovedpersoner, den svage, passive, kunstneriske, impotente og følsomme kineser, og den særdeles potente, handlekraftige vesterlænding med det ”vidunderlige og skræmmende” store organ. Blandt visse kinesiske kritikere har denne antydning af, at kinesiske mænd ikke er så virile som vestlige, vakt anstød. Dertil kommer det allegoriske element som ligger i dikotomien Kina/Vesten, med en ærtilig, kultiveret, men svag kineser, der giver op, i kontrast til en bedragerisk, vindende og sikker vestlig mand. Som der står i romanen, den ene repræsenterer kærligheden, den anden begæret/lysten, og det er sidstnævnte der vinder.

Bogen er spækket med vestlige mærkevarer og citater (Dylan Thomas, Marguerite Duras, Henry Miller, Beatles, Descartes, Allen Ginsberg, Sylvia Plath, Milan Kundera, Joni Mitchell, Salvador Dalí, Elizabeth Taylor og mange flere), men næsten ingen kinesiske. Det gode ved bogen er især dens skildring af Shanghai by, dens stem-

Zhou Weihui blev med et kinas mest omtalte forfatter, da de kinesiske myndigheder forbød hendes roman ”Shanghai Baby”. På internettet møder man hende flere steder i reklamer for sig selv og den forbudte bog. (Foto fra www.goldnets.com).

selvbevandede Nike, en 25-årig kandidat i kinesisk fra det prestigefyldte Fudan universitet. Hendes kælenavn er Coco (efter Coco Chanel, der næstefter Henry Miller er den person hun beundrer mest), og hun vil gerne være berømt. Hun har fået udgivet nogle tekster, der har vakt en vis opsigt, og drømmer nu om at skrive sin roman. I starten arbejder hun som lærkert servitric på en cafe. Tilskyndet af den unge mand Tiantian, som hun forelsker sig i, opgiver hun jobbet for at hellige sig romanskriveringen. Tiantian er smuk, veltalende og følsom, maler lidt og lever af de penge, han får tilsendt fra sin mor i Spanien. Tiantian er ene i verden, moderen rejste til Vesten ti år tidligere, og hans far mor er besat af tanke om, at moderen har myrdet Tiantians far, der døde under mystiske omstændigheder under et besøg hos hende. Tiantian viser sig at være impotent, men Coco flytter ind hos ham, og de lever i blid platonisk kærlighed. Tiantian er ulykkelig over sin impotens og begynder at tage sex-af-fære med den gifte, tyske forretningsmand Mark. I bogens persongalleri indgår desuden en række tidstypiske personager såsom: en computerhacker, en tilkøbt nyskilt kusine, en yngre, erfaren, rig enke med en tvivlsom fortid (ved navn Madonna), rockmusikere, designere, halvprostituerede, biseksuelle og en karismatisk lesbisk tysk filminstruktør.

Mens Tiantian er på troppeøen Hainan for at male, forsatte Coco sin affære med Mark. Tiantian er i mellemtiden kommet på hårde stoffer, men Coco får ham hjem på afvænnning. Han ender dog med at dø af en overdosis (selvmord), efter at Coco har indrømmet sin utroskab. Hun finder ham død i sengen ved siden af sig, morgenen efter de har haft en vil nat i byen. Tiantians mor er i mellemtiden kommet tilbage til Shanghai, ulykkelig over sin søns skæbne. Mark vender tilbage til Tyskland og sin familie. Coco afslutter sin roman og spørger sig selv, hvem hun er. Ved bogens slutning har hun stået dig kontakt med Mark og er inviteret på studieophold i Tyskland af lesbiske instruktør. Et efterskrift pointerer tekstens halvt selvbiografiske karakter.

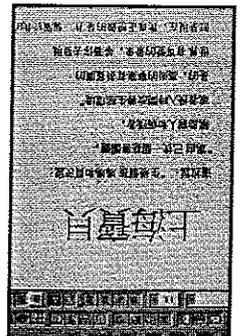
Zhou Weihui: Shanghai Baby (på kinesisk: Shanghai baobei). Bogen blev forbudt i Kina i april 2000 og restoplagget beordret destrueret, men hele romanen (på kinesisk) kan hentes ned fra internettet fra adressen www.tap.fr/users/jintianang/download. Blackwell's Bookshop har på sin hjemmeside bebudet, at en engelsk udgave vil udkomme i juni 2001

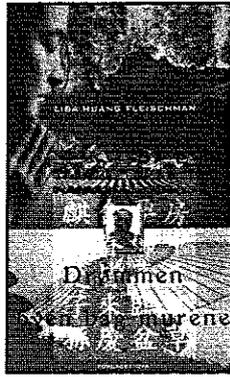
Af Anne Wedell-Wedellsborg
professor i kinesisk
Østasiatisk Institut, Århus

Bogen udkom i Kina i 1999 og blev med sin åbne bekendelse af kvindelig seksualitet og moderne livsstil blandt yuppies og drop-outs, og sine beskrivelser af glitter og småkriminalitet i det kosmopolitiske Shanghai, straks en bestseller. Den siges at have solgt 100.000 eksemplarer, før den blev forbudt i april 2000. Forbudet har medvirket til yderligere at øge dens popularitet og tilgængelighed. Den sælges i stor stil på det uofficielle marked og kan frit hentes ned fra nettet, hvor den stadig er genstand for debat. Selv omtaler forfatteren sig med stolthed som den første kinesiske kvinde, der har fået en bog forbudt for pornografi.

Forfatteren er den nu 28-årige Zhou Weihui fra Shanghai. Hun er uddannet på det gode Fudan Universitet. Dette er hendes fjerde eller femte bog, vistnok hendes første lange roman. Hun er i Kina kendt som en af ”de unge smukke forfatterinder”, ”chok-søstrene” (sammen med rivalen Mian Mian) eller glamlitteratører. Bogen er ifølge forfatterens efterord halvt selvbiografisk. Handlingen: Den superkorte præsentation kunne være: Ung, smuk, sexet, begavet, moderne forfatterinde skriver roman om en endnu yngre, smukkere, mere begavet og moderne og sexet kvinde, der er i gang med at skrive en roman om en ung, smuk, moderne..... osv.

Bogens læg-forfatter (fra hvis perspektiv alt udspringer sig) er den meget

Lisa Huang Fleischman:
 Drømmen om byen bag murene
 599 sider. Forlaget Viva 2001
 Pris 299 kr. ISBN 87-79-42-018-4

Af Rikke Agnete Olsen

Denne mursten af en roman fortæller om et kvindeliv i Kina mellem slutningen af 1800-årene og indtil kommunisterne vandt kampen om magten i Kina, og Chiang Kai-shek og nationalisterne fortrak til Taiwan. Forfatteren er inspireret af sin bedstemors historie, og bogen er lang, elementært spændende og fuld af op- og nedgange og mange menneskers historier, uden at personerne dog bliver rigtigt og faretruende levende, så den kan allerbedst beskrives som en ægte kioskbasker. Det er der ikke noget galt med, bare det er underholdende, og det er „Drømmen om byen bag murene“.

Hovedpersonen hedder Jade Dyd, og skildringen af hendes liv og verden giver den udholdende læser et bredt overblik over de mange og forskellige forhold, der bestemte, hvordan alting kom til at gå både for landet og for det enkelte individ.

Jade Dyd er et uhyre pligtopfyldende menneske. Hun lever med de gamle kinesiske dyder og nøjes med passivt at følge de nye ideers fremmarch, skønt hun i virkeligheden sympatiserer med dem og har venner blandt de mest rabiate på venstrefløjen. På den måde bliver hun den evige betragter undtagen i de få år, hun er lykkeligt gift og optaget af at samle rigdom for at sikre sig og sine. I rollen som ofte forundret tilskuer spejler hun bogens andre personer, så læseren også får et indtryk af dem, men altid på overfladen, set udefra.

Vi følger Jade Dyd fra barneårene i et rigt embedsmandshjem i Changsha og efter faderens død sammen med moderen og to søskende under beskedne forhold. For at hjælpe sin bror gifter vor heltinde sig tidligt ind i en fin gammel familie, som hun tror er

rig, men manden er narkoman, og familiens penge for længst gået op i røgen fra hans pibe. Da han endelig dør, flytter hun, hvilket er uhørt, men hun forsørger sine svigerforældre, til de begår selvmord og forsøger at få det til at se ud, som om Jade Dyd har forgivet dem, men hendes kloge mor og nu betydningsfulde bror hjælpe hende ud af denne og siden andre slemme situationer.

Hun lever så i nogle år som lærerinde og omgås både nationalister og kommunister. Blandt de sidste er barndomsveninden Jin Yu, som fra ung undsiger sit velhavende miljø, nægter at gifte sig og rejser til Paris som andre politisk vakte kinesere på den tid, for eksempel Deng Xiaoping. Mao Zedong og hans første hustru, Yang Kaihu, hører også til i Jade Dyds omgangskreds, og selv om hun både ser og indser, hvad de forskellige retninger står for, er hun altid udenfor, fordi hun ser mennesket og ikke politikken. Det er hun også nødt til, fordi bedsteveninden Jin Yu er med de røde, og hendes bror med nationalisterne, ligesom den gode og kloge mand, hun bliver gift og får børn med. Efter år med både trængsler og gode tider vinder kommunisterne, og nationalisterne må flygte. Jade Dyds mand bliver for at prøve at hjælpe en invalid bror, men hun og hendes døtre slipper til Taiwan med en kuffert fuld af juveler.

Bogen er nydelig at se på, men det er vist gået lidt hurtigt med udgivelsen. For eksempel hedder hovedpersonen Jade Virtue på omslaget, hvor indholdet er beskrevet af én, der ikke har læst bogen, og oversætteren burde have haft mere tid til kritisk gennemlæsning. Det meste af teksten glider let, men ind imellem er der nogle skrubbudser. På side 15 står der, at „tjenestefolkenees fødder stak op fra refleksionen af den sølvfarvede himmel“ – der er tale om genskin i vandpytter. Så direkte brug af engelske ord virker ikke godt. Dertil kommer det omsiggribende problem med at skelne mellem, hvornår det hedder sin og sit og hans eller hendes, for eksempel siden 495: „Li Shi og jeg sov i hver sit lillebitte værelse...“. Men alt i alt er her mange timers underholdning.

ning, dens mennesker, dens kosmopolitiske karakter, med avancerede kunststillinger, natklubber, barer, cafeer, skønhedssaloner og in-steder. Den er skrevet i et enkelt, men ganske friskt og uforblommet sprog, hvor de litterære præentioner begrænser sig til en stedvis vildtvoksende metaforik, ofte tangerende det banale, men heller ikke uden en vis naiv originalitet. Dertil meta-aspektet med den romanskrivende fortæller. Bag klicheerne er der trods alt en fremdrift og skrivelyst i sproget, et forsøg på et portræt af en generation (dem der er født i 1970'erne), af en tidstypisk blanding af elite og subkultur, stedt i modernitetens værdiopløsende bad. Med identitetssøgen, der kobles til kærlighed og mærkevarer, seksuel attråværdighed og higen efter at blive set.

For danske læsere ville bogen måske virke „ny“, fordi den foregår i Kina og viser et ganske upolitisk, heterogent storbysamfund, der er langt mere almindeligt og dekadent end de fleste måske forestiller sig det. (Der er absolut intet dissident-agtigt ved den). Men samtidigt ville den virke alt for bekendt, ikke bare på grund af de talrige vestlige referencer og det noget klichéagtige plot. Prototypen, ung kvindelig fortæller (der har mange lighedspunkter med forfatteren), på forkant med tidens trends, tjekket og cool, med stor selvbevidsthed, beundret og eftertragtet af mændene, alligevel med problemer i kærligheden og identiteten – ja, den er gjort langt mere nuanceret og underholdende og med større selvironi af fx Hanne Vibeke Holst herhjemme.

Litterært set er bogen slet ikke på højde med, hvad der skrives i Kina af de mere etablerede „seriøse“ forfattere som Mo Yan, Wang Anyi, Yu Hua, Fang Fang og andre (problemet med dem er til gengæld, at de næsten anstrenger sig for meget for at være kunstneriske) eller for den sags skyld Kinas kendteste populærforfatter, Wang Shuo. Men den smarte Zhou Weihui er bestemt ikke uden talent og tæft, og vi kan sikkert vente os lidt af hvert fra hendes hånd i fremtiden.

"En dærlig vittighed" er utrolig mor-

somt skrevet, men lige så besk som

de andre historier. To uvildende og

troskyldige bønder kommer til at sige

noget sjovt i en butik i byen. Det bli-

ver taget som manglende respekt for

Deng Xiaoping, som de aldrig har

hørt om, og de to bliver fængslet på

ubestemt tid, da de appellerer til de-

res landsbysformand, der er endnu

mindre end Deng.

"Et officielt svar" skildrer den aka-

demiske verden, når den er værst,

"Kvinden fra New York" viser misun-

delsen og dens magt, når børn kan

blive et straffemiddel, og "Da Cow-

boy Chicken kom til byen" handler

om pengenes magt, og hvor galt det

kan gå, hvis man ikke underkaster sig

den.

De tolv sørgelige historier er glim-

rende fortalt, og hver af dem skaber

en meget større verden i læserens ho-

ved, end man skulle tro efter de få si-

der, de udspliles på. Det er ikke spor

for meget at kalde disse noveller per-

ler, men de er sorte eller i bedste fald

mørkegrå, og hvis man læser dem i et

stræk, kan man få helt ondt af den

forfatter, der oplever livet i så mørke

toner.

Oversættelsen er også fin og evner

i sjælden grad at gengive forfatterens

uomtvistelige sproglige mesterkab.

Det er dog en smutter at bruge ordet

"giffekniv" om en kinesisk ægteskabs-

mægler. På dansk er en giffekniv en

geskæftig person, der helt utidigt

blander sig i og er optaget af at smede

andre mennesker sammen. (Side 108

og 110). En enkelt sætning side 133

er blevet uforståelig. Her står der om

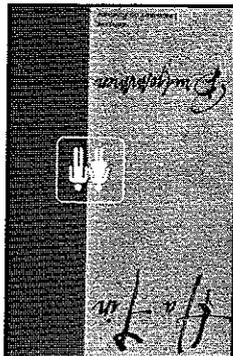
to bønder, der har taget deres kasket-

ter af og vinker med dem: "deres

sortsmudsede ansigter var mærket af

store parenteser"? Men ellers er det

en fornøjelse.

Ha Jin: Brudgommen
Oversat af Per Vadmand
Lindhardt og Ringhof 2000
206 sider, 249 kr.
ISBN 87-595-1569-4

Af Rikke Agnete Olsen

Ha Jin er allerede kendt i Danmark

for to romaner, "I Dammen" og "Ven-

ten", og novellsamlingen "Brud-

gommen" lægger sig i indhold og

tone tæt op ad romanerne. Det er

også her tilværelsens ulidelighed, der

er emnet, og det ligger alle personerne

i novellerne uden at være i

stand til at gøre fra eller til.

Begivenhederne foregår i eller om-

kring byen Muji, der er et billede på

Kina, og man kan godt, som forlaget

gør i pressemiddelen, læse histo-

erne som fortællingen om "et kina

under forandring fra maosisme til so-

cialisme og fra isolation til stigende

kontakt med Vesten". Det er den

ramme, de små stykker af livshistorier

udspliles indenfor, og den er ideel,

for efterhånden er både

kulturrevolutionens og andre tiders

rædsler, tvang og trængsler velkendte

uden for Folkerepublikken, og det er

impoverende, at forfatteren, efter at

have levet i USA siden 1985, stadig

kan give sine bøger et så klart kine-

sisk præg.

Novellerne handler imidlertid i vir-

keligheden allermost om menneske-

lig afmagt og umuligheden at finde

glæde og fred for slet ikke at tale om

lykke i livet. Det er elementære men-

neskelige følelser og relationer, der

står på spil og bestemmer udfaldet af

hver eneste historie, og derfor kan de

forstås af enhver.

I "Sabotør" kommer en helt uskyldig

universitetslærer i klemme i et

ud over både ham og en kollega, der

skal komme ham til hjælp. Men hæv-

nen er sød. Fuldt bevidst starter hr.

Chiu en voldsom epidemi af hepatitis

dør.

(gulsot) i byen, og flere mennesker

skal komme ham til hjælp. Men hæv-

nen er sød. Fuldt bevidst starter hr.

Chiu en voldsom epidemi af hepatitis

dør.

(gulsot) i byen, og flere mennesker

skal komme ham til hjælp. Men hæv-

nen er sød. Fuldt bevidst starter hr.

Chiu en voldsom epidemi af hepatitis

dør.

(gulsot) i byen, og flere mennesker

skal komme ham til hjælp. Men hæv-

nen er sød. Fuldt bevidst starter hr.

Chiu en voldsom epidemi af hepatitis

dør.

(gulsot) i byen, og flere mennesker

skal komme ham til hjælp. Men hæv-

nen er sød. Fuldt bevidst starter hr.

Chiu en voldsom epidemi af hepatitis

dør.

(gulsot) i byen, og flere mennesker

skal komme ham til hjælp. Men hæv-

nen er sød. Fuldt bevidst starter hr.

Chiu en voldsom epidemi af hepatitis

dør.

(gulsot) i byen, og flere mennesker

skal komme ham til hjælp. Men hæv-

nen er sød. Fuldt bevidst starter hr.

Chiu en voldsom epidemi af hepatitis

dør.

(gulsot) i byen, og flere mennesker

skal komme ham til hjælp. Men hæv-

nen er sød. Fuldt bevidst starter hr.

Chiu en voldsom epidemi af hepatitis

dør.

(gulsot) i byen, og flere mennesker

skal komme ham til hjælp. Men hæv-

nen er sød. Fuldt bevidst starter hr.

Chiu en voldsom epidemi af hepatitis

dør.

(gulsot) i byen, og flere mennesker

skal komme ham til hjælp. Men hæv-

nen er sød. Fuldt bevidst starter hr.

Chiu en voldsom epidemi af hepatitis

dør.

(gulsot) i byen, og flere mennesker

skal komme ham til hjælp. Men hæv-

nen er sød. Fuldt bevidst starter hr.

Chiu en voldsom epidemi af hepatitis

dør.

(gulsot) i byen, og flere mennesker

skal komme ham til hjælp. Men hæv-

nen er sød. Fuldt bevidst starter hr.

Chiu en voldsom epidemi af hepatitis

dør.

(gulsot) i byen, og flere mennesker

skal komme ham til hjælp. Men hæv-

nen er sød. Fuldt bevidst starter hr.

Chiu en voldsom epidemi af hepatitis

dør.

(gulsot) i byen, og flere mennesker

skal komme ham til hjælp. Men hæv-

nen er sød. Fuldt bevidst starter hr.

Chiu en voldsom epidemi af hepatitis

dør.

(gulsot) i byen, og flere mennesker

skal komme ham til hjælp. Men hæv-

nen er sød. Fuldt bevidst starter hr.

Chiu en voldsom epidemi af hepatitis

dør.

(gulsot) i byen, og flere mennesker

MILLIONER UDEN RETTIGHEDER

„De fleste har langt hår og overskæg, har cigaret i flaben og bærer kassebukser. Folk beskriver dem som grupper, der spankulerer rundt, spisende, drikkende og pjattende, iført mærkeligt tøj, hængende på gadehjørnerne... Når de er sammen, underholder de sig ved at læse obscen litteratur og fortælle sjofle historier, eller de lytter til sensuel musik og danser rock-n roll, eventuelt nøgne“.

Sådan beskrev en kinesisk kriminolog i et videnskabeligt tidsskrift i 1987 den meget store gruppe af unge „ballademagere“, der i kraft af de friere forhold i 80'ernes og 90'ernes Kina opgav arbejde og skolegang og i stedet for blot ville nyde livet.

Citatet blev brugt af cand. mag. Mads Holst Jensen, da han holdt foredrag i Dansk-Kinesisk Forening om de senere års reformer af det kinesiske retsvæsen. Han beskæftigede sig især med „de mange millioner, der har fået ørerne i maskinen“, som han udtrykte det.

Det drejer sig om to store grupper, som man ikke hører så meget om. I modsætning til den politiske elite – dissidenterne –, der får megen opmærksomhed fra omverdenen, er der her tale om folk, der ikke har mulighed for, og ikke gør sig tanker om, at skabe international opmærksomhed om deres forhold.

Den ene gruppe er „ballademagerne“, den anden er folk, der er blevet arbejdsløse, når statslige virksomheder måtte lukke, og fordi landbrugsreformerne har skabt et vældigt overskud af arbejdskraft på landet. De overflødige søger ind til byerne, hvor de lever som daglejere. Det er de virkelige sociale tabere i dag, den udskudte klasse, som alle ser ned på, sagde Mads Holst Jensen.

Fælles for de to grupper er, at de menes at afvige fra det etablerede samfund. De kommer i klemme mellem kontrollen af deres sociale adfærd, hvor politiet har store magtbeføjelser, og kriminalkontrollens fjendebilleder, der betyder, at når man er kommet ind i strafferetssystemet, regnes man for det værste afskum, der ikke har nogen rettigheder.

I straffeloven fra 1979 (kap. 6, par. 160) blev „ballademagerne“'s adfærd beskrevet som kriminel. Det blev nu kriminelt at være socialt afvigende.

De, der provokerer til slagsmål og uro, chikanerer kvinder, forstyrrer den offentlige orden osv., kunne efter denne lov idømmes op til syv års ubetinget fængsel, og hvis omstændighederne var grove, kunne de idømmes mere end syv års fængsel.

Denne paragraf er blevet udsat for meget kraftigt international kritik, betonedede Mads Holst Jensen, for den kan betragtes som en blankocheck til politiet og til dels også til anklager og domstol, så man kan få fængslet alle, der på en eller anden måde ikke synes at passe ind i et ordentligt samfund.

Det skyldes ikke mindst henvisningen til „omstændighederne“. Det er noget, der går tilbage til Mao Zedongs doktrin om, at man bør skelne mellem „fjendtlige“ og „ikke-fjendtlige“ modsætningsforhold. De ikke-fjendtlige kan bedst klares ved mægling, sagde Mao.

Spørgsmålet er nu, om en forbrydelse skal betragtes som fjendtlig, dvs. grov, eller som ikke-fjendtlig, dvs. mild. Det er meget ofte det lokale politi, der definerer, om en forbrydelse er mild eller grov. Hvis politiet afgør, at en lovovertrædelse ikke kan stemples som grov, er den skyldige uheldigt stillet, for så kommer hans sag aldrig uden for politistationen, og det er her de sociale afvigere kommer i klemme.

Politiet kan også ty til en meget omdiskuteret praksis, der hedder „forvaring for efterforskning“. Denne praksis blev skabt i 1961 og stadfæstet i 1985, men der findes ingen præcis beskrivelse af dens retlige definition. Den kan bruges til at tilbageholde folk i årevis.

Mads Holst Jensen gav et eksempel på, hvordan denne praksis virker. Politiet møder en, der driver rundt på gaden, han har ikke gjort noget galt, men det ser ud, som om han ikke ved, hvor han vil hen, han kunne måske finde på at gøre noget strafbart. Så bliver han taget med på stationen, han bliver taget i forvaring, mens politiet undersøger hans forhold. „Forvaring for efterforskning“ er et meget kraftfuldt politiværktøj, som politiet kan bruge i gråzonen mellem social kontrol og kriminalitetskontrol, og som kan bruges fuldstændig frit, men det er aldrig noget myndighederne har diskuteret åbenlyst. Kun

politiet afgør, hvor længe den pågældende skal sidde i forvaring.

Der har fra tid til anden været ført kampagner mod de sociale afvigere. I begyndelsen af 80'erne besluttede regering, at nu skulle der virkelig ske noget. Politi, anklagemyndighed og domstole skulle samarbejde om hurtigt at få fængslet sociale afvigere. Der blev simpelthen fastsat anholdelseskvoter, og politiet fik så til opgave at opfylde disse kvoter. Disse kampagner blev gentaget igen og igen helt frem til 1996, hvor man fx kunne læse denne lille notits i Folkets Dagblad:

„Den 24. juli blev Lu Qigang og seks andre forbrydere henrettet. De havde begået grove forbrydelser, såsom ballademageri og kvindehandel, nogle af dem opførte sig usømmeligt over for kvinder ved dagslys, nogle var ekstremt ondsksfulde og skød med pistoler på offentlige steder i hævnfejder, som skadede folk, også uskyldige... Masserne hadede dem bitterligt...“.

Revisionen af straffeloven og retsplejeloven i 1996-1997 signalerer en vis politisk vilje til at konsolidere „ordentlige“ borgeres retssikkerhed, men spørgsmålet er om de sociale afvigere fortsat vil komme i klemme, konkluderede Mads Holst Jensen.

Han oplyser iøvrigt som supplement til foredraget, at i en nyhedsgruppe på internettet om lov og ret i Kina diskuterer nogle af verdens førende eksperter for tiden spørgsmålet om, hvorvidt op mod 80% af Kinas lovgivning blot er staffage, som ikke bliver implementeret. Blandt disse eksperter er der generel enighed om, at holdningsændringer er en af de vigtigste forudsætninger for retsreformernes reelle succes.

Holdningsændringer blandt politifolk er hårdt påkrævede, hvis sociale afvigere ikke fortsat skal behandles som „afskum“, når politistationens port er smækket i. Men sådanne holdningsændringer har svære vilkår, så længe man op til internationale begivenheder i Beijing fortsat opfordrer til at „rense byens gader for affald og omstrejfende personer“.

Referat: **Flemming Poulsen**

DE PRIKKEDE BJERGE

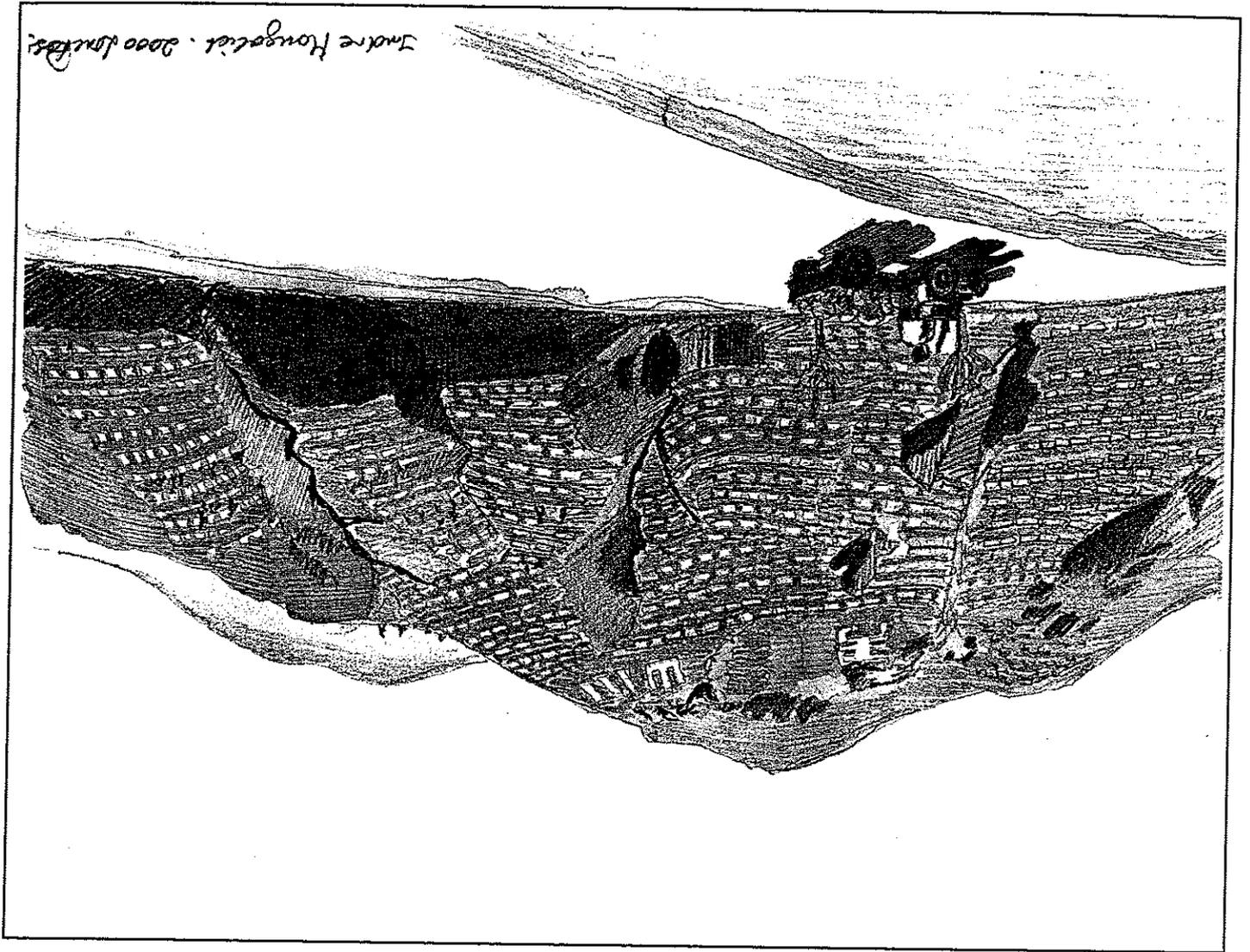
Indre Mongoliet kaldes et autonomt (selvstyrende) område i Kina. I dag er tre fjerdedele af befolkningen hankinesere, resten mongoler. De har visse særrettheder. Blandt andet må et mongolsk ægtepar få to børn. Mongolerne er nomader, men deres traditionelle levestil har trange vilkår – om den overhovedet findes mere. På min tur fra Indre Mongoliet's hovedstad, Hohhot, op til Ceresian-det, som sletterne kaldes, så jeg, hvordan kinesisk indflydelse er dominerende. Gamle, lerklinede bondehuse ligger øde hen, mens nye huse af mursten og beton dukker op alle steder. Vejene er rene byggepladser, fyldt med huller, grus og sten, som

En gang landet var i krise, var man tvunget til at bruge skoven for at overleve. Derfor står bjergene nu helt bare, og erosionen er forfærdelig. Store sprækker og kløfter skæmmet landskabet. Mynndighederne har bevilliget nye træer, men arbejdskraften må befolkningen selv skaffe. Så alle prikkerne er plantehuller, der venter på at modtage et træ. Firmaer eller foreninger drager ud i sluttet trop og yder det store arbejde med at plante træer. Desværre var der langt imellem, at vi så færdige resultater. Men skriften på bjergsiden giver håb, der står nemlig: *Her genskabes et nyt smukt landskab.*

Grafikeren Lone Ross har været på en kort visit i Indre Mongoliet, et af Kinas Autonome Områder. Hun havde skitseblokken med og har et skarpt blik for, hvordan den kinesiske indflydelse har præget udviklingen.

Tekst og tegninger:
Lone Ross

I Indre Mongoliet møder man et sjældent syn: De nøgne bjerge er prikkede. Det ser meget mærkeligt ud, og på afstand er det ikke til at se, hvad der skaber prikkerne.

lastbiler og traktorer kæmper sig igennem. Mange steder dekoreres de nye tage med de gamle, traditionelle gavl- og rygningmønstre. Det er smukt.

Oppe i græslandet supplerer nogle mongolske familier deres indtægter ved turisme. Vi besøgte sådan en familie. Bedsteforældrene boede i den ældre del af den lerklinede „bondegård“. I den nye tilbygning af mursten boede næste generation. Her var en *kang*, det traditionelle kinesiske sovested, der udgør toppen af en flad kakkellovn. Kangen måler cirka 2,5 x 2,5 meter. På kangen stod et lille lavbenet bord med 20 skåle til os tyve turister. I dette rum var der også et

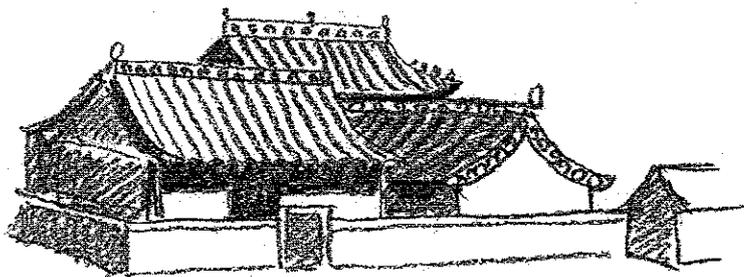
bøjlestativ med 8-10 kjortler i traditionel mongolsk stil, lavet af det fineste kinesiske silke med flotte mønstre. Disse klædningsstykker lånes ud til de mongolske turister, som kommer for at genopleve gamle dage.

Et får er blevet slagtet, og festen holdes i en *yurt*, den traditionelle mongolske runde bolig. Yurten står lige uden for gårdspladsen. Der lyder lystig sang derindefra. Måske drikker de gæret hoppemælk.

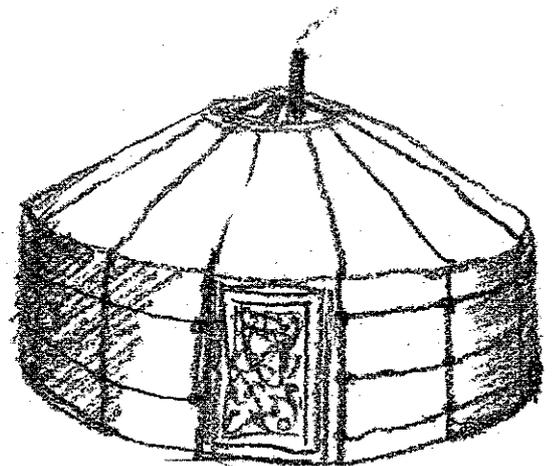
Længere oppe i græslandet bor vi på et hotel, som består af cirka 60 beton-yurter. De er malet hvide, og taget er dekoreret med et blå mønster. Det er sikkert fra gamle dage. Der er indlagt elektricitet og vand og

indrettet toilet i hver eneste yurt. Yurten har også fået et vindue. Det traditionelle møllehjul, som bærer stængerne, der holder filten på taget i en rigtig yurt, er erstattet af en cirkel af kulørte lamper, som skiftes til at blinke. Restauranten er bygget i kinesisk stil, men gjort mongolsk ved at bære en kuppel, formet som yurt, med det karakteristiske blå mønster malet på.

Om der findes en almindelig mongolsk levevis tilbage i Indre Mongoliet, ved jeg ikke. Den var ikke synlig for mig i den korte tid, jeg rejste gennem landet.

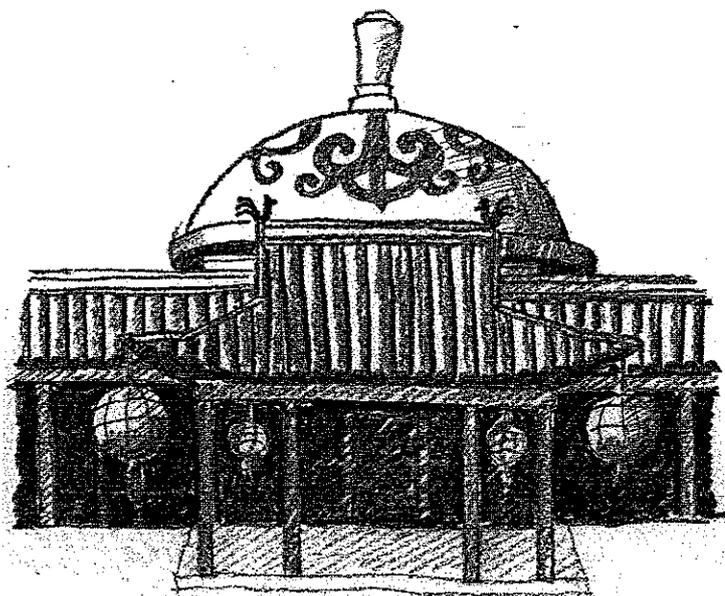

De kinesiske huse er smukke

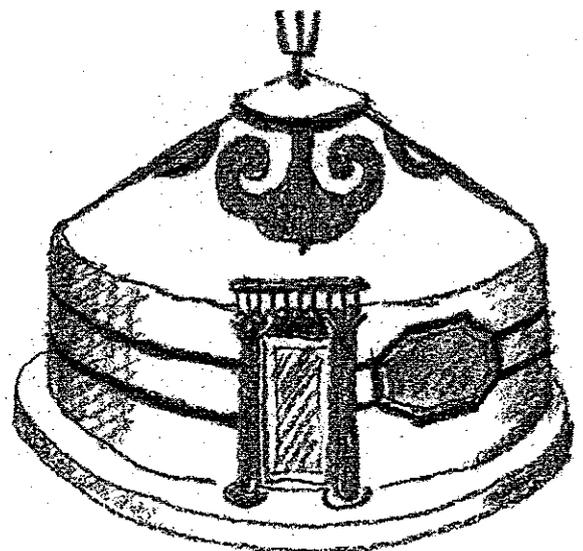

Nomadernes traditionelle yurt, filtteltet, er smuk

De to kulturer sat sammen i turismens jagt efter kunder, får mig til at græmme

En yurt, støbt i beton, tilpasset magelige turister, virker forstemmende

ti chang - hverdag

Næsten 1,3 mia. kinesere i Folkerepublikken

Resultatet af den femte folketælling i Kina er blevet modtaget med et lettelssens suk af den kinesiske regering. Man stillede efter at holde folketallet under 1,3 milliarder, og det mål blev nået. I slutningen af år 2000 var Folkerepublikkens befolkning, Hong Kong og Macao medregnet, på 1.273.050.000. Hertil kommer godt 22 millioner, der bor på Taiwan, og som de kinesiske myndigheder medregner til Kinas befolkning, så den opgives til 1,295 milliarder, altså lidt under 1,3 milliarder.

Resultatet viser, siger direktøren for det nationale statistiske bureau, at Kina nu formået at standse den hastige befolkningsstilvækst. Folketallet er steget med 1,07 procent om året siden sidste folketælling i 1990, og det er lidt mindre end stigningen i 1980'erne.

Folketællingen blev gennemført i november sidste år. Den var mere omfattende end de foregående folketællinger, for der blev spurgt om mere end for. Fx viser folketællingen, at antallet af analfabeter over 15 år nu er 6,72 procent mod 9,16 procent i 1990. Antallet af folk med en universitetsuddannelse er steget med 154 procent, nemlig fra 1422 pr. 100.000 indbyggere til 3611.

De etniske minoriteter udgør nu 8,41 procent af den samlede befolkning. I 1990 var det 8,04 procent. Der er nu godt 348 millioner husholdninger, hver med i gennemsnit 3,44 medlemmer. Det er lidt færre end for ti år siden. 807 millioner bor på landet, 456 millioner i byerne.

Stridigheder på arbejdsmarkedet

Det bliver mere og mere almindeligt med stridigheder mellem arbejdsledere og ansatte, oplyser fagforeningsfunktionærer i Shanghai ifølge China Daily. I de sidste tre år er antallet af stridigheder, der ender i en voldgiftsret, steget med 40 procent om året. I de fleste tilfælde skyldes stridighederne, at arbejdsledere krænker ansattes lovmæssige rettigheder.

Over 35 procent af voldgiftsagerne om pensioner og 20 procent om ansættelseskontrakter.

Mange sager kommer fra små, ny-startede firmaer, fx inden for computere og software-branchen. Men mange ansatte indbringer ikke deres klager over arbejdsforholdene, fordi de bange for at miste deres job, da der er overflod af ledige arbejdskraft, siger repræsentanter for fagforeningerne. Arbejdslederne undlader at under-skrive kontrakter med de ansatte, eller de ansatte får ikke lejlighed til at skrive under. Manglende kontrakt betyder, at arbejdslederne kan skille sig af med en arbejder når som helst, og han slipper også for at betale pension, siger næstformanden for Shanghai's Fagforeningsråd.

Mere albuenum - om fem år
Kineserne vil få mere albuenum i de næste fem år, har Ministeriet for Byg-geri meddelt. I den nye femårsplan, der går fra 2001 til 2005, regnes der med, at hver kineser i byerne vil kunne brede sig over 23 kvadratmeter i slutningen af 2005.

Ved slutningen af 2000 måtte en bybo klare sig med 10 kvadratmeter. Ministeriet vil også bestrebe sig på at gøre det billigere at købe en bolig. Man stiller efter at følge den standard, Verdensbanken har fastlagt, nemlig at et hus højst må koste 3-6 gange en families årsindkomst.

Kæmpendaaer formerer sig i fangenskab
Der er nu skønsmæssigt over 1000 kæmpendaaer i Kina, oplyste den kinesiske skovadministration i anledning af Verdens Vådmarksdag i februar i år. Kæmpendaaer i fangenskab får et stigende antal unger, nemlig 20 sidste år, kun to af dem er døde. I alt er der i Kina født 110 pandaer i fangeskab. I Wolong-forskningscentret for kæmpendaaer i Sichuan-provinsen blev der født 12 unger, hvoraf en er død. Det er den laveste dødelighed, man hidtil har registreret.

En medarbejder i skovadministrationen siger til China Daily, at Kina vil oprette nye naturreservater, og at vådmarksrådene skal udvides.

En sejr for demokratiet
Tirsdag den 27. marts 2001 blev en stor dag for den 37-årige landmand Hou Dongsheng i landsbyen

Xiwengzhuang 80 kilometer nord for Beijing, ikke langt fra Den Store Mur. Den dag blev han nemlig på demokratisk vis valgt til formand for landskratisk vis valg til formand for landsbyens øverste myndighed, Landsbykomiteen. Landsbyens kommunistiske leder gennem 12 år, den 57-årige Yang Derong, der hidtil var blevet "indsat fra oven" uden modkandidat, blev vælet, men først efter at hans ihærdige modkandidat var mødt frem med loven om demokratisk valg i landsbyerne i hånden.

Historien om den noget hektiske valghandling i Hou Dongshengs landsby fortælltes af det officielle kinesiske nyhedsbureau Xinhua. Den kan tages som et eksempel på, at demokratiet fungerer ude på landet, selv om der mangler en del i, at loven om de demokratiske landsbyvalg, der trådte i kraft i 1988, er slået igennem i alle Kinas 900.000 landsbyer.

Xiwengzhuang blev valgt holdt fredag den 23. marts. Resultatet af den hemmelige afstemning blev, at den kommunistiske kandidat vandt, så han var klar til en femte 3-årig periode som landsbyleder. Han fik 102 stemmer mere end Hou Dongsheng. Men Hou, der ikke er medlem af det kommunistiske parti, klagede til den lokale kommunistiske partisekretær over, at valget ikke var gået rigtigt.

Han oplyste, at en bror til Yang og konerne til to af hans nevøer var medlemmer af valgkomiteen, der tilrettelagde valget. Han kunne henviser til, at ifølge loven kan famillemedlemmer til kandidater ikke være medlem af valgkomiteen. Partisekretæren gav ham medhold, De Yangske medlemmer af valgkomiteen blev udskiftet, og allerede dagen efter, lørdag den 24. marts, var der omvalg. Det vandt Hou, men han fik under halvdelen af stemmerne og kunne derfor ikke erklæres for ny landsbyleder.

Ved den tredje afstemning søndag den 25. marts, fik Hou over halvdelen af stemmerne. Valget blev godkendt af distriktets øverste valgmyndighed, der mødte frem i landsbyen tirsdag den 27. marts og indsatte Hou som ny landsbyleder.

Kæledyr en god forretning

Kæledyr er ved at få en hædersplads i mange kinesiske hjem. Ifølge China Daily stiger antallet af kæledyr stærkt, og det kan ikke mindst de virksomheder, der på den ene eller anden måde har med kæledyr at gøre – salg af hunde og katte, mad til dyrene, opbevaring ved bortrejse osv., få gavn. Det er ved at blive en indbringende industri at sørge for fornødenheder til kæledyrene.

Det skønnes, at der er 100.000 kæledyr i Beijing, i Guangzhou 60.000 hunde og katte, i Shanghai 60.000 hunde. Ejerne af kæledyr ser ikke så nøje på, hvad de koster, selv om fx hundeskatt blev mangedoblet for nogle år siden for at begrænse antallet af løsgående hunde og deraf følgende hundebid. Ifølge en avis i Guangzhou bruger Shanghais hunde- og katteejere hvert år 200 millioner yuan (det samme i kroner) på kæledyrene. I Beijing er tallet 20 millioner yuan og i Guangzhou tre millioner.

Mange nye virksomheder er dukket op på markedet med mad og andre fornødenheder til kæledyrene, men der er hård konkurrence fra udenlandske firmaer, der tegner sig for 90 procent af leverancerne.

Flere dør i trafikken

Hver dag dør i gennemsnit 275 personer ved 1700 trafikulykker i hele Kina. 1150 kvæstes, og der sker materielle skader for 7,3 millioner yuan (det samme i kroner) – hver dag.

Det har Ministeriet for Offentlig Sikkerhed fundet ud af. Antallet af trafikulykker var i 2000 en halv gang større end i 1999, og antallet af dræbte steg 12 procent. Bilister var skyld i 84 procent af ulykkerne, og årsag til 67 procent af trafikdrabene. De fleste af de bilister, der er indblandet i trafikulykker, har haft kørekort i mindre end tre år. Der er fem hovedårsager til ulykkerne: høj hastighed, uopmærksomhed, uventede trafiksituationer, manglende hensyntagen til fodgængere og kørsel i forkert vejbane.

Paragraf 19 eftersyn

Bilejere i Beijing skal sørge for at holde deres biler rene. Ellers kan de risikere at blive dømt efter en ny paragraf (par. 19) i „Reglement for Vej- og Trafikkontrol“, som Beijings kontor

for trafikkontrol har indført for nylig, oplyser Folkets Dagblad. Hvis en bil antræffes i snavset tilstand, kan politiet inddrage ejerens førerbevis, indtil han har givet den en gang med vand og sæbe. Hvis bilisten under kørsel smider affald ud gennem vinduet, har politiet ret til at standse bilen og beordre chaufføren til at samle skidtet op. Desuden er han hjemfalden til en bøde på fem yuan (kroner), og han mister førerbeviset i en måned. Hvis bilens nummerplader er snavsede eller beskadigede, vil bilejeren at få en bøde på 50-200 yuan, og han vil blive idømt tre strafpoint, med mindre han kan overbevise politiet om, at nummerpladerne vil blive bragt i orden meget hurtigt. Når han i løbet af et år har fået 12 strafpoint for overtrædelse af færdselsloven, skal han have nogle køretimer og op til en ny køreprøve.

Ikke flere søvndrukne børn i skolen

Børn og teenagere bør have mindst 9-10 timers søvn hver nat, har sundhedskyndige forskere i Beijing fundet ud af. For lidt søvn er skadelig for børnenes sundhed og svækker deres evne til at tilegne sig kundskaber. Det har Beijings skolemyndigheder lagt sig på sinde. De har ifølge China Daily besluttet, at Beijings 1,6 millioner elever i grund- og mellem-skolerne nu skal møde en halv time senere end hidtil, og den ekstra halve time skal altså bruges til at sove i. Eleverne har for lang en skoledag og er overbebyrdede med lektier, så de får for lidt søvn. De yngste elever skal nu møde i skole tidligst kl. 7.50, og mellemskoleleverne begynde skoledagen ikke tidoigere end 7.30.

Skoledagen må ikke være på mere end seks timer i de mindste klasser og ikke mere end otte timer i mellemskolen. Desuden skal skolerne sørge for, at mængden af hjemmearbejde indskrænkes.

I en debat i en af Beijings politiske forsamlinger om skolebørns arbejde har en delegeret oplyst, at hans barn skal op kl. 5.30 for at nå i skole til tiden, og hun er ikke færdig med lektierne før sent om aftenen.

Undertrykte mænd søger råd i Kvindeforbundet

Kinesiske mænd har ingen steder at gå hen, når konen undertrykker dem eller på anden måde generer dem, så det bliver uudholdeligt. Mange mænd er begyndt at søge hjælp hos Kvindeforbundet, der ellers har til opgave at hjælpe kvinder, der er udsat for mænds voldelige adfærd.

I løbet af de seneste tre måneder har Kvindeforbundet i Shanghai lukket døren op for 47 nødstedte mænd, fortæller China Daily. En af dem var en mand der klagede over, at hans kone håned ham, fordi han arbejder for en ringe løn og ikke har udsigt til at få et bedre job. Desuden kritiserer konen ham for hans måde at udføre de huslige pligter på. I august sidste år krævede konen skilsmisse, men ombestemte sig, og siden er de ægteskabelige stridigheder taget til.

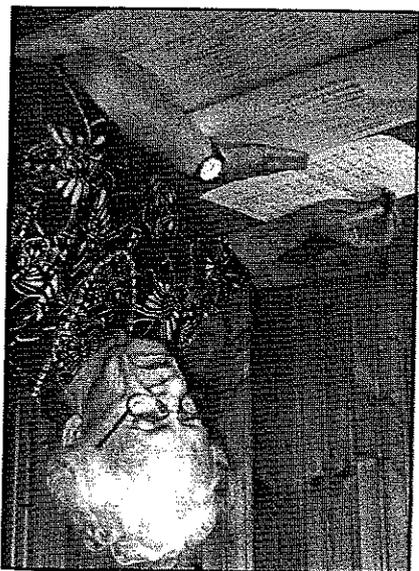
Hvad der fik Lu Qun til at søge hjælp var den omstændighed, at hans kone en dag gik hen til hans arbejdsgiver og bad ham tage affære. Herefter blev Lu Qun fyret med den begrundelse, at arbejdsgiveren ikke brød sig om konens højroastede beretninger på arbejdspladsen om stridighederne i hjemmet.

„Jeg måtte bide hovedet af al skam“, sagde han i Kvindeforbundets kontor. „En kvinde kan gå til Kvindeforbundet for at få hjælp, men en mand har ikke nogen steder at gå hen. Så i lutter desperation gik jeg til Kvindeforbundet“.

Xia Guomei, en kvinde der er ansat i Shanghai-afdelingen af det kinesiske samfundsvidenskabelige akademi, tager mændenes henvendelser som noget positivt, fordi det er tegn på, at kvinderne er ved at optræde på lige fod med mændene i hjemmene. En anden ekspert i ægteskabelige anliggender, Xu Anqi, mener, at det er en for vidtgående fortolkning. Kvinder er stadig de hårdest ramte, når der er tale om familiestridigheder, siger hun. Hun foreslår, at der oprettes centre for familierådgivning, hvor også mænd kan henvende sig med klager over deres ægtefæller.

shenghuo - tilværelse

生活

Eise Clahn, en veteran blandt de danske sinojoger, fyldte 80 år den 5. april 2001 – som altid optaget af kinesiske studier. (Foto: Flemming Poulsen).

livsværket om kinesisk byggeskik. Hvis blot Statens humanistiske Forskningsråd bliver ved med at støtte, skal hun nok yde sit. Kineserne venter spændt.

Anne-Lise Walssted

rende institut i Århus, hvor hun var leder 1968-86. Fra midten af 80'erne nød Cambridge University og University of London i England godt af hendes viden og ildhu inden for fagene klassisk kinesisk og traditionel kinesisk arkitektur.

Eise Clahns netværk inden for kinesiske kredse er på én gang vidt favnende og meget eksklusivt. Da der for et par år siden blev afholdt en konference i Kina om landets arkitektur var hun hovedtaler og særlig indbudt gæst, og man vil gennudgive alt, hvad hun har skrevet. For nutidens kinesiske arkitekter er hun traditionsbærer par excellence – deres egne omkom under Kulturrevolutionen. Samtidig er hun den, der inkvisitorisk spørger de unge arkitekter, om de nu også har husket ordentlig kloakering. Hun mestrer klassisk kinesisk, men har med sædvanlig energi meldt sig i en attenskole for at øve moderne kinesisk talesprog, så hun kan klare sig på rejser alene i Kina.

De faglige ambitioner og ulysten til at indgå kompromiser har haft sine omkostninger, men Eise Clahn har ikke mistet humøret eller optimismen. Hendes store plan er at afslutte

Det var svært at forudse, hvilken løbebane den unge Eise Clahn fra Odense ville få. 19 år gammel begyndte hun at studere på arkitektskolen i København, men gik i 1944 da hun arbejdede på en tegnestue i Stockholm, over til klassiske kinesiske studier hos den legendariske professor Karlgren og tog den første eksamen hos ham i 1949. Efter krigen blev hun bibliotekar på Det kongelige Bibliotek i København med ansvar for Fernøsten. Samtidig kastede hun sig energisk over kunsthistorien og blev fil. kand. i Lund i 1956. Året efter blev hun fil. lic. i klassisk kinesisk sprog hos Karlgren, der ellers ikke just var kendt for sin imødekomlighed over for kvindelige kandidater.

Eise Clahn har altid søgt nye veje i sin søgen efter sammenhænge. Hun blev nødt til at tage til Kyoto i Japan, fordi det var her, de vigtigste kilder til klassisk kinesisk sprog og arkitektur skulle findes. Naturligt nok blev hendes næste fag derfor japansk, som hun studerede på stedet. 1959-69 underviste hun på Østasiens Institut på Københavns Universitet, men var derefter med til at opbygge det tilsva-

KRITIK AF EN ANMELDELSE

Fra Ole Bygbjerg, Skovrødvej 2, 3460 Birkerød, har vi modtaget følgende med overskriften "En enøjet anmeldelse".

I Kinabladet nr. 8 blev bogen *Tibet, den vanskelige vej* (udgivet af Støttekomiteen for Tibet under redaktion af Jens Walter) anmeldt af cand.scient. pol. Clemens Stubbe Østergaard

(CSØ).

Anmelderen forholder sig meget kritisk til bogen og under overskriften: *En enøjet bog om Tibet* udvikler kritikken sig til en ren bandulle mod bogens indhold og dets forfatterteam. Jeg vil gerne understrege, at jeg ikke er sendt i byen af Støttekomiteen for Tibet. Jeg er ikke medlem af denne forening og kender egentlig ikke meget til dens arbejde. Men på baggrund af mine egne oplevelser i forbindelse med et ophold i Lhasa i 1999 får CSØ's tilsyneladende kritik i løse accept af den kinesiske politik i Tibet mig til at fare i blækhuset.

Jeg må medgive, at bogen måske ikke giver en 100% objektiv beskrivelse af forholdene i området, hvilket værkerets redaktør i forordet heller ikke foregiver. Men den beskriver konkret de overgreb på den tibetanske befolkning, som Kina gennem 50 år har haft ansvar for. Alligevel tager anmelderen afstand fra bogens klare eksempler på, at kineserne optæder som en besættelsesmagt.

Det er nu et forhold, man ikke behøver at opholde sig ret længe i Tibet for at opleve. Gå blot en tur ad tibetanernes hellige gade Barkhor i hjertet af Lhasa. For hver hundrede meter har kineserne etableret små bastioner, hvor politisdater står på vagt med kikket for øjnene og skudklare pistoler i bæltet.

På uddannelsesområdet er CSØ åbenbart meget imponeret af kinesernes indsats i forbindelse med opbygningen af det tibetanske skolevæsen. At bogens forfattere stiller sig kritisk

overfor den åbenbare kinesificering af den tibetanske ungdom, som denne uddannelsespolitik medfører, stiller CSØ sig helt uforstående overfor. I den sammenhæng kan det være relevant at sammenligne forholdene i Tibet i dag med Kollier-perioden i slutningen af 1900-tallet, hvor de dansksindede i Slesvig på lignende måde blev chikaneret og undertrykt af de tyske myndigheder. Kollierpolitikken led heldigvis skibbrud, fordi der internationalt blev skabt opmærksomhed omkring slesvigernes situation. Forhåbentlig vil det gå på samme måde med kinesernes fremfærd i Tibet. Men det vil kun ske, hvis der er en løbende debat om emnet. Den er godt i gang, og *Tibet, den vanskelige vej* er absolut et brugbart indlæg i denne diskussion.

KINESISK MENU

Stegt oksekød m. chili, thai-basilikum og grøntsager (4-6 pers.)

Ingredienser:

300 g skært oksekød (klump eller inderlår i tynde skiver)
5-6 stk. BIRD EYES friske chili, fint snittet
10-15 blade frisk thai-basilikum
½ løg skåret i store tern
1 rød peberfrugt skåret i store tern
1 grøn peberfrugt skåret i store tern
30-40 skiver bambusskud
15-20 babymajs, skåret midt over

Krydderier:

4-6 spsk. olie
1 spsk. hakket hvidløg
4-6 spsk. fiskesauce
2-3 spsk. sukker
1 spsk. 3. krydderi
1/3 l vand

Fremgangsmåde:

- Olien opvarmes i en wok/gryde, og løgene sauteseres let deri. Derefter tilsættes chili og hvidløg, som steges med uden at tage farve.
- Tilsæt derefter oksekødet, som steges i 2-3 min.
- Derefter tilsættes vandet sammen med babymajs, basilikumblade og krydderierne. Lad det komme i kog. Smag det til med fiskesauce.
- Til allersidst vendes peberfrugterne i den sammenkogte ret.

Vor kinesiske kok

hedder Fong Tuen Yip. Hun leverer mad ud af huset fra adressen Ordrupvej 94, 2920 Charlottenlund. Menuliste kan bestilles hos Fong, tlf. 3964 2290.

KINA KRYDS NR. 6 Konstrueret af **Nina Fønss**.
Opgaven løses ved at indsætte de korrekte pinyin-stavelser i de tomme firkanter. Da tegn og toner ikke er angivet, kan en stavelse dække over flere ord/tegn. Eks.: Stavelserne for *ma* kan stå for *hest*, *mor* etc. Løsning i næste nummer.

六	Han spiller tit kort	Nætterne er lange	Negation	måske	England	Regntøj er dyrt
Han taler heller ikke engelsk						
ofte			Ked af det Hele vejen			
syngende		Helt sikkert kopparret			meget nej	
hovedgade				billig grøn		
bat			advokat			畜

KINA KRYDS NR. 5 Løsning

五	Han er læge	dørhåndtag	Ud med sproget	Den nye	Læse højt	I orden!
De siger Godt Nytå	ta	men	shuo	xin	nian	hao
Det er faders	shi	ba	ba	de	Partikel Kande	ba
Kategori-mærke	ge	Ambassadør	Fast møde	Sø Person	hu	medicin
Italiener	yi	da	li	ren	ønsker Blæst	yao
Hurtigtørrende lim	sheng	shi	hui	skør, sindssyg	feng	畜

DRØMMEN

Oversat af **Nina Fønss**

(Beskriver en drøm for Shi Beihun)

Morgen. Det er holdt op at sne, fra alle sider lyden af fløjter og trommer, tusinde heste i lydløs galop mod noget, der ligner vand. Det var min drøm.

Hvor det var ved jeg ikke – kan det have været ved grænsen? eller vest for Yanmen-passet? eller måske snarere ved Qinghai?

Lu Yu (1125–1210). Kendt digter fra Song-tiden. Skrev i *pian-wen*-stilen, der stærkt nærmer sig prosa.

AT MALE ÅNDER

Oversat fra engelsk af **Anette Kruse**

Engang arbejdede en maler for fyrsten af Qi.

„Fortæl mig, hvad der er det sværeste at male“, sagde fyrsten.

„Hunde, heste og den slags“, svarede maleren.

„Hvad er så det nemmeste“, spurgte fyrsten.

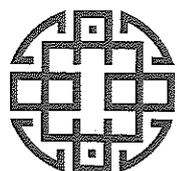
„Ånder og overnaturlige væsener“, sagde maleren. „Vi ved jo alle sammen, hvordan hunde og heste ser ud, og vi ser dem tit, men de er svære at male, så det ligner på en prik. Derfor er de svære at male. Men ånder og spøgelser har intet bestemt udseende, og der er aldrig nogen, der har set dem. Derfor er de nemme at male.“

Han Fei Zi (ca. 230 fvt.).

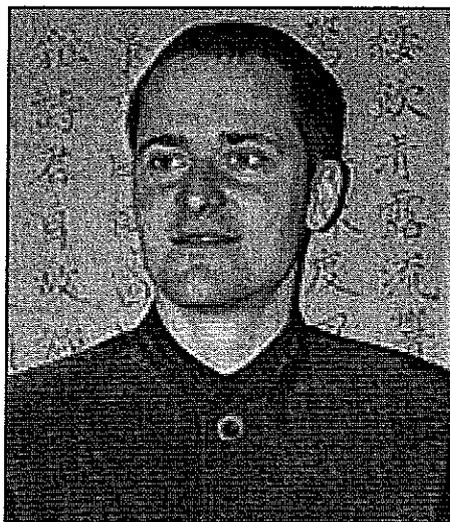
Besøg
Dansk-Kinesisk Forenings
hjemmeside:
www.dansk-kinesisk.dk

Her findes nyt fra foreningen.
Oversigt over kinesiske
arrangementer i hele landet.
Links til hjemmesider med
tilknytning til Kina.

丹
中
愛
華
協
會

NY FORMAND FOR DANSK-KINESISK FORENING

Dansk-Kinesisk Forenings nye formand:
„Foreningen skal være et forum, hvor alle
kan være aktive efter lyst og evne“.

Dansk-kinesisk Forenings bestyrelse har efter generalforsamlingen i februar 2001 konstitueret sig med *Torsten Valeur* som formand. Vi har bedt ham præsentere sig selv og fortælle om sine forventninger til foreningsarbejdet. Det gør han hermed:

Jeg er 34 år, uddannet arkitekt og arbejder med produktdesign. Jeg var i Kina første gang i 1988, hvor jeg boede på gymnasiet Shanghai Datong zhong xue i to måneder. Der mødte jeg Lan, som jeg senere blev gift med. Siden har jeg jævnligt rejst til Kina, fortrinsvis til Shanghai og provinserne deromkring.

Jeg interesserer mig for det moderne Kina, som man finder i storbyerne, hvor samfundet på mange måder minder om vores eget. Jeg er forbruger af moderne kinesisk kultur og ser frem til, at Kinas indflydelse på vores daglige kultur bliver lige så selvfølgelig som fx Hollywoods. Jeg betragter Kina som en ligeværdig deltager i det internationale samfund. Samtidig interesserer jeg mig for det historiske Kina. Især den klassiske arkitektur og de forskellige boformer, kalligrafisk kunst og Dommer Di. Og jeg holder meget af te.

Jeg har været med i Dansk-Kinesisk Forenings bestyrelse, siden foreningen blev dannet i begyndelsen af 1999.

Efter at have været formand i hele foreningens levetid ønskede Kjeld A. Larsen at overlade posten til yngre kræfter. Han

har gjort en stor indsats for foreningen og fortsætter i bestyrelsen med meget engagement.

Jeg synes det er vigtigt, at foreningen er et samlingssted for alle med interesse for Kina, og at denne interesse skal forstås i al sin mangfoldighed. Både folk med mange års kendskab til Kina og de, hvis nysgerrighed er vakt ved en kina-rejse eller fx gennem adoption af et kinesisk barn, skal føle sig velkomne. Interessen kan spænde fra den klassiske kultur til avantgarde kunst, fra kinesisk historie til det nutidige kinesiske samfund, fra håndtering af fattigdoms-problemer og økologi til storbylivet. Foreningens aktiviteter skal have dette for øje, så der både er en bredde i emnevalg og et kvalitativt niveau, der tager hensyn til, at vi er en samling af folk med mere end almindelig interesse for og kendskab til Kina.

Jeg ønsker, at foreningens medlemmer skal opfatte foreningen som et forum, hvor alle kan være aktive efter lyst og evne. Alle aktivitetsgrupper er åbne for deltagelse med ideer eller arbejdskraft, uanset om man bor i provinsen eller i København K. Ligeledes er alle velkomne med artikler, foredrag eller arrangementer.

I bestyrelsen arbejder vi på at gøre foreningen mere interaktiv. Hjemmesiden vil åbne en debatside, hvor alle kan holde gang i en fortløbende debat om aktuelle emner, indhold i bladet eller hvad der ellers er på hjerte. Debat-ten skal kunne læses af alle og være åben for alle. Vi planlægger en Café, hvor vi kan mødes jævnligt. Hver Café vil have et emne, hvor en eller flere holder oplæg, hvorefter der fortsættes med debat og samvær. Altså et samlingssted for os med interesse for Kina.

Torsten Valeur

